

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

20 december 2002

ONTWERP VAN DECREET

betreffende het economisch ondersteuningsbeleid

VERSLAG

**namens de Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme
uitgebracht door de heer Frans De Cock**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer André-Emiel Bogaert.

Vaste leden :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, de heren Jan Laurys, Eddy Schuermans, Paul Van Malderen ;

de heren Frans De Cock, Didier Ramoudt, Guy Sols, Marc van den Abeelen ;

de heren Mathieu Boutsen, Roland Van Goethem, Jan Penris ;

de heren Jacky Maes, Robert Voorhamme ;

mevrouw Veerle Declercq ;

de heer André-Emiel Bogaert.

Plaatsvervangers :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, de heer Jef Van Looy ;

de heren Peter Gysbrechts, Koen Helsen, André Moreau, Jul Van Aperen, ;

de heren Jean Geraerts, Miel Verrijken, Frans Wymeersch ;

mevrouw Anne-Marie Baeke, de heer Leo Peeters ;

de heer Jos Stassen ;

de heer Jan Loones.

*Zie :***1209** (2001-2002)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet
- Nrs. 2 en 3 : Amendementen
- Nr. 4 : In eerste lezing door de commissie aangenomen artikelen
- Nr. 5 : Amendement

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme heeft op 3 en 17 oktober en op 5 en 10 december 2002 het ontwerp van decreet houdende het economisch ondersteuningsbeleid besproken.

Het ontwerp van decreet werd op 3 oktober 2002 toegelicht door de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Aangelegenheden en Huisvesting, waarna de commissie besliste hoorzittingen te organiseren over het decreet. Deze vonden plaats op 17 oktober 2002.

De algemene en artikelsgewijze bespreking ging door op 5 december 2002. Na de bespreking werd door een lid de tweede lezing van het decreet gevraagd, overeenkomstig artikel 68, 1 b) van het Reglement. De tweede lezing en de eindstemming vonden plaats op 10 december 2002.

I. Toelichting door de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Aangelegenheden en Huisvesting

I.1. Algemeen theoretisch kader

In economische aangelegenheden oefenen de Gewesten hun bevoegdheid uit met inachtneming van de beginselen van het vrije verkeer van personen, goederen, diensten en kapitalen en van de vrijheid van handel en nijverheid, alsook met inachtneming van het algemeen normatief kader van de economische unie en de monetaire eenheid, zoals vastgesteld door of krachtens de wet, en door of krachtens de internationale verdragen.

“Overeenkomstig artikel 6, VI van de Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen zijn de Gewesten onder meer bevoegd voor :

- 1° het economisch beleid
- 2° de gewestelijke aspecten van het kredietbeleid met inbegrip van de oprichting en het beheer van de openbare kredietinstellingen

...

Evenwel,

1° wordt iedere door het Gewest uitgevaardigde reglementering met betrekking tot de fiscale voordelen die in het kader van de nationale fiscaliteit en met toepassing van de wetten op de economische expansie worden verleend, voor akkoord voorgelegd aan de bevoegde federale overheid ;

2° kan de Ministerraad op het gebied van de economische expansie, op voorstel van de betrokken Gewestregering, de Staatswaarborg verlenen bedoeld in de artikelen 19 tot 21 en 22, derde lid, e, van de wet van 30 december 1970 betreffende de economische expansie.”

In de praktijk wordt het economisch ondersteuningsbeleid, zoals hierboven gedefinieerd, uitgevoerd op basis van een zowel voor de klant als voor de Vlaamse overheid en de Europese Commissie complex juridisch instrumentarium.

In hoofdzaak wordt het economisch beleidspatroon actueel bepaald door volgende wetgeving :

- de wet van 30 december 1970 betreffende de economische expansie ;
- de wet van 4 augustus 1978 tot economische heroriëntering ;
- het decreet van 15 december 1993 tot bevordering van de economische expansie in het Vlaamse Gewest.

I.2. Fundamenten van het vernieuwde beleid inzake economisch ondersteuningsbeleid

Het decreet wil tegemoet komen aan drie fundamentele beleidsopties : maximale transparantie en vereenvoudiging van de regelgeving, nauwe aansluiting bij het Europees referentiekader, toekomstgerichte regelgeving met optimalisatie en uitzuivering van het bestaande instrumentarium.

- a) Maximale transparantie en vereenvoudiging van de regelgeving.

De geciteerde wetgeving vormen samen met de regelmatig gewijzigde richtlijnen een juridisch labyrint dat haaks staat op de wil van de Vlaamse regering om wetgeving, procedures en regels te vereenvoudigen. De minister verwijst in dit verband naar het Vlaams regeerakkoord, waarin de afspraak werd opgenomen om aan het einde van de bestuursperiode de Vlaamse regelgeving me een kwart te verminderen.

De zorg naar een afslanking van het regelgevend kader werd ook geuit op Europees niveau. In de conclusies van de Top Van Lissabon van maart 2000 verzocht de Europese Raad de Commissie, de Raad en de Lidstaten om elk overeenkomstig hun respectieve bevoegdheden 'tegen 2001 een strategie op te stellen voor een nader gecoördineerd optreden ter vereenvoudiging van de regelgeving, met inbegrip van de werking van het ambtenarenapparaat, zowel op nationaal als communautair niveau. Dit houdt tevens in dat moet worden bepaald op welke gebieden de lidstaten verdere maatregelen moeten nemen om de omzetting van Gemeenschapswetgeving in nationaal recht te rationaliseren'.

b) Aansluiting bij het Europees referentiekader.

De vraag rijst in hoeverre de expansiewetgeving, onoverzichtelijk, niet transparant en multifunctioneel als zij is, blijvend inpasbaar was en is in de Europese regelgeving die hoe langer hoe meer het economisch beleid van de gewesten op determinerende wijze beïnvloedt.

In de praktijk is het noodzakelijk dit instrumentarium maximaal af te stemmen op de Europese ontwikkelingen. Als voorbeeld haalt de minister de beschikking van de Europese Commissie aan, waarin gesteld wordt dat de horizontale maatregelen, opgenomen in de economische expansiewet van 30 december 1970, onverenigbaar waren met de Europese concurrentieregels. Voor wat betreft het Vlaamse Gewest gaat het in casu om de bepalingen betreffende steun aan het Airbus-programma en de subsidiëring van industrieterreinen. Anderzijds heeft diezelfde Europese Commissie bij brief van 7 februari 2000 betreffende steunmaatregel N715/2000 meegedeeld dat de vervanging van de regionale bepalingen van de wet '70 tegen eind 2003 moet gerealiseerd zijn.

Het decreet van 15 december 1993 poogde hieraan te verhelpen. De vorige regering stelde terzake een juiste diagnose, zij verzuimde evenwel de gepaste remedie voor te stellen. In die periode werden in het Vlaamse Gewest drie expansiewetten toegepast: de wet van 17 juli 1959, de wet van 30 december 1970 en de wet van 4 augustus 1978. In de praktijk echter werd enkel de wet van 1959, en dan nog onder zware Europese druk, vervangen door het decreet van 1993. De andere wetten bleven evenwel onverminderd van kracht: de wet van 1978 voor kleine ondernemingen, de wet van 1970 voor ondernemingen gevestigd in regionale ontwikkelingszones, en het decreet van 1993 voor de overige ondernemingen.

Vandaag de dag, bijna 10 jaar later, is de diagnose quasi identiek aangezien, opnieuw onder Europese druk, de wet van 1970 moet worden vervangen. Een gemakkelijksoplossing zou erin bestaan de wet 70 op haar beurt te vervangen door een nieuw decreet, dit echter opnieuw ten koste van de juridische vereenvoudiging en reguleringstransparantie.

c) Toekomstgerichte regelgeving met optimalisatie en uitzuivering van het bestaande instrumentarium

Het is noodzakelijk het vernieuwd economisch ondersteuningsbeleid, zoals geëxpliciteerd in de beleidsnota Economie, in een gestructureerd juridisch kader in te bedden. Het thans bestaand stelsel van de expansiesteun kent zijn ontstaansgeschiedenis in een ver verleden (cfr. de expansiewetten van de jaren '50). Een halve eeuw later, en dit als gevolg van het ontbreken van belangrijke fiscale hefboomen op Vlaams niveau, is de expansiesteun stilaan geëvolueerd tot een ondoorzichtig instrument dat verschillende doelstellingen moet dienen (meertewerkstelling, strategisch belang, ecologie, starters, ...) In wezen verwacht de Europese Commissie een regelgeving die kan worden ingepast in de Europese richtlijnen met betrekking tot ecologie, vorming, KMO's en regionale steun.

1.3. Voorgeschiedenis van het decreet

Op 19 juli 2002 keurde de Vlaamse regering 117 vereenvoudigingsprojecten goed. Het invoeren van het vernieuwd economisch ondersteuningsbeleid werd hier als één van de vijf modelprojecten benoemd omwille van haar geïntegreerde en visionaire aanpak.

Reeds met ingang van 1 januari 2002 werden de twee fondsen voor economische expansie en regionale reconversie samengevoegd tot het fonds voor het flankerend economisch beleid, het zogenaamde Hermesfonds. Een eerste belangrijke stap, deze van de financiële transparantie, werd met de fusie van de beide FEERR's gezet.

Het decreet beoogt de sokkel van het vernieuwd economisch ondersteuningsbeleid te complementeren met de juridische component. Het resultaat is één financieringsmechanisme dat de beschikbare middelen voor het economisch ondersteuningsbeleid bundelt, één decreet dat de wijze waarop de beschikbare middelen aan de klanten ter beschikking worden gesteld, regelt. Beide bouwstenen vormen de componenten voor het toekomstig econo-

misch beleid : ze creëren het kader binnen hetwelk de overheid gedurende langere tijd kan ageren.

De nieuwe Vlaamse regelgeving wordt gebaseerd op de horizontale Europese regelgeving. Deze bevatten het standpunt ten aanzien van categorieën van steun die bedoeld zijn om problemen aan te pakken die zich in elke willekeurige bedrijfstak of regio kunnen voordoen.

In concreto gaat het om volgende Europese kaderregelgevingen :

- Verordening nr. 70/2001 van de Commissie van 12 januari 2001 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-verdrag op staatssteun voor kleine en middelgrote ondernemingen ;
- Europese richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen (98/C 74/06) ;
- Communautaire kaderregeling inzake staatssteun ten behoeve van het milieu (2001/C 37/03) ;
- Verordening nr. 68/2001 van de Commissie van 12 januari 2001 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-verdrag op opleidingssteun ;
- Mededeling van de Commissie betreffende staatssteunelementen bij de verkoop van gronden en gebouwen door openbare instanties (98/C 209/03) ;
- Communautaire richtsnoeren voor reddings-en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden (1999/C 288/02) ;
- Verordening nr. 69/2001 van de Commissie van 12 januari 2001 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-verdrag op de minimis-steun.

Het kaderdecreet vertaalt derhalve de bestaande Europese regelgeving naar het Vlaamse niveau omdat dit Europees kader de contouren bepaalt binnen dewelke de Vlaamse overheid een economisch ondersteuningsbeleid kan voeren. Verdere concretisering zal gebeuren in de vorm van uitvoeringsbesluiten.

Op 13 juli 2001 keurde de Vlaamse regering het voorontwerp van decreet betreffende het economisch ondersteuningsbeleid en de bijbehorende memorie van toelichting principieel goed en werd

de Vlaamse minister, bevoegd voor het economisch beleid, gelast over voornoemd decreet het advies in te winnen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en van de MiNa-Raad en het decreet aan te melden bij de Europese Commissie.

Het advies van de MiNa-Raad werd verleend op 6 september 2001. De Raad vindt het positief dat met dit voorontwerp van decreet meer transparantie en duidelijkheid wordt geschapen en steunt het initiatief van de regering in het kader van de rechtszekerheid. De Raad stelt dat het leidende beginsel in de heroriëntering duurzaamheid moet zijn en zal dit als uitgangspunt hanteren bij de beoordeling van de uitvoeringsbesluiten. In ieder geval stelt artikel 2 van het decreet uitdrukkelijk dat de projecten moeten passen in het ruimtelijk economisch beleid en het ondernemingsbeleid met aandacht voor ecologie, sociale en economische aspecten en duurzaamheid. Het decreet speelt derhalve in op de verzuchtingen van de Raad en herhaalt de drie pijlers van de zogenaamde *triple bottom line*, de sociale, de ecologische en de economische.

Tewerkstelling wordt onderbelicht in de algemene doelstellingen van het kaderdecreet. Het kaderdecreet werd opgesteld in een periode van hoogconjunctuur, maar intussen is de werkgelegenheidsproblematiek opnieuw een belangrijk issue. In deze optiek stelt de minister voor om artikel 2 zodanig aan te passen dat werkgelegenheid duidelijker wordt opgenomen in het decreet.

Het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) van 12 september 2001 vindt het positief dat met voorliggend wetgevend initiatief een eenduidig, modern en op Europese leest geschoeid beleidskader wordt geïntroduceerd. Dat het ontwerpdecreet niet voor alle onderdelen evenwichtig – lees : even gedetailleerd- is uitgewerkt, is correct maar dient in de juiste context te worden geplaatst. Vooreerst zijn bepaalde Europese regelgevingen soms als dusdanig in detail uitgeschreven dat dit Europees keurslijf de Vlaamse decreetgever nog weinig speelruimte biedt. Een goed voorbeeld biedt de verordening nr. 68/2001 van de Commissie van 12 januari 2001 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-verdrag op opleidingssteun waar de verordening in detail aangeeft wie voor welke steun en onder welke voorwaarden in aanmerking komt. Hoofdstuk IX van het decreet over de steun aan ondernemingen die getroffen worden door een openbare ramp of een crisis is dan weer bewust vaag gelaten omdat het vooraf onmogelijk is kwantificeringscriteria voor elke potentiële crisis te definiëren. In het kader van de dioxinecrisis werden weliswaar ge-

kwantificeerde criteria vooropgesteld op basis waarvan een getroffen onderneming al dan niet gebruik kon maken van de specifieke waarborgregeling. Het zou echter onverantwoord zijn deze criteria te extrapoleren naar elke zich aandienende ramp, zoals de recente overstromingen.

De aanmelding van het decreet aan de Europese Commissie van 23 augustus 2001 werd teruggetrokken met de brief van 21 december 2001. De Commissie is immers van oordeel dat indien op basis van het decreet geen staatssteun in de zin van artikel 87, lid 1 van het EG-verdrag kan verleend worden zonder voorafgaande goedkeuring van uitvoeringsbesluiten door de Vlaamse regering, het decreet geen steunregeling is zoals gedefinieerd in artikel 1, lid d) van de procedurele verordening. Om hieraan tegemoet te komen werd in artikel 42 § 2 van het decreet uitdrukkelijk deze voorwaarde opgenomen. Zij impliceert dat het decreet geen rechtstreekse basis voor steun kan zijn ; deze wordt gevormd door de uitvoeringsbesluiten die op het decreet zullen worden gelanceerd.

De Vlaamse regering keurde op 8 februari 2002 het licht aangepaste decreet principieel goed met het oog op de adviesaanvraag aan de Raad van State.

In haar advies van 4 april 2002 beaamt de Raad van State het weinig overzichtelijk karakter van de huidige reglementering inzake economische expansiesteun. Zij steunt dan ook ten volle de intentie en de doelstellingen die aan de redactie van het decreet ten grondslag liggen.

Dat het voorliggend decreet niet onmiddellijk de drie oude regelgevingen met één pennentrek afschaft is evident omdat in voorkomend geval geen juridische basis meer bestaat voor het lopende beleid. In afwachting van de definitieve goedkeuring van de nieuwe uitvoeringsbesluiten, waarvan de redactie door de administratie werd afgerond, moet de oude wetgeving nog korte tijd blijven bestaan. Bij elk uitvoeringsbesluit wordt echter duidelijk aangegeven welke hoofdstukken van het nieuwe decreet voor betreffende uitvoeringsbesluit in werking treden en welke bepalingen van de oude wetgeving worden afschaft.

De bedenking dat de delegatiebepalingen te talrijk en te ruim zijn opgevat doorstaat de toets met de meest recente rechtsleer niet. Ergo, voorliggend decreet beschrijft in extenso de essentiële bepalingen met betrekking tot de steunintensiteit, de in aanmerking komende ondernemingen en investeringen. Ze gaat in haar regelgevend karakter duidelijk verder dan het Innovatiedecreet dat op 18

mei 1999 werd goedgekeurd. Deze bepalingen die voor delegatie werden weerhouden zijn louter uitvoerende maatregelen van de Europese reglementering en raken niet de essentie van de steunregeling.

Op de opmerking dat geen tekstuele overname noch wijziging van artikelen van EG-verordeningen mogelijk is, gelet op de rechtstreekse werking van deze EG-verordeningen en de juridische onduidelijkheid die dit zou teweegbrengen, werd gesteld dat de Europese verordeningen die op het decreet van toepassing zijn, de zogenaamde KMO-verordening en de opleidingsverordening, van aanmelding vrijgesteld zijn. Indien aan alle voorwaarden van de verordening is voldaan, moet de regeling niet worden aangemeld aan de Europese instanties. Geciteerde verordeningen leggen de lidstaat echter geen verplichting op tot toekenning van steun. Het is aan de decreetgever om deze keuze te maken. Niettemin werd aan de opmerking van de Raad van State tegemoet gekomen door in voorkomend geval te verwijzen naar de geldende Europese verordeningen (artikel 3, 8° tot en met 10° van het decreet) zodat geen artikelen van EG-verordeningen in het decreet meer voorkomen.

I.4. Inhoud van het decreet

Het decreet biedt een vertaalslag van de transitie waarin het economisch ondersteuningsbeleid zich bevindt. Directe investeringssteun kan nog maar zal geleidelijk aan onder Europese druk aan belang inboeten. Reeds nu is klassieke investeringssteun aan grote ondernemingen slechts mogelijk in regionale ontwikkelingszones. Vanaf 2006 mag verwacht worden dat deze steunmogelijkheid vanwege de Europese Commissie drastisch zal worden ingeperkt, als ze al niet verboden zal worden. Globaal gezien is er een tendens tot afbouw van expansiesteun met uitzondering van de doelgroep van de KMO's omdat zij, zo stelt de Europese Raad, een significante bijdrage leveren op het gebied van het concurrentievermogen, onderzoek, innovatie, kwalificatie en werkgelegenheid maar met specifieke problemen te kampen hebben. De Europese instanties dwingen de lidstaten tot een horizontaal ondersteuningsbeleid met focus op investeringen die het milieu ten goede komen, investeringen in brains, investeringen in omgevingsfactoren.

Het decreet verschaft een goede spiegel van deze evolutie. Naast een hoofdstuk voor expansiesteun klassieke stijl, werd een hoofdstuk geredigeerd voor ecologie-investeringen, voor adviesverlening en voor opleiding. In elk van deze gevallen is het bedrijf de begunstigde maar de nadruk verschuift

geleidelijk aan van harde naar zachte investeringen. Vervolgens werden drie hoofdstukken ingeschreven die de werkomgeving van het bedrijf moeten verbeteren, één voor de zogenaamde greenfields, één voor de zogenaamde brownfields en één voor de verwerving van gronden en gebouwen. Tot slot werden twee hoofdstukken ingeschreven voor uitzonderingsproblemen zijnde steun aan ondernemingen getroffen door een openbare ramp of crisis en reddings- en herstructureringssteun.

a) expansiesteun

Over het nut en de zin van expansiesteun is in de commissie al talloze malen van gedachten gewisseld. Expansiesteun is in feite een instrument om de financieringslast van ondernemingen te drukken. De introductie van de Basel-II normen die kredietinstellingen verplicht provisies aan te leggen in functie van het risico van de zich aanbiedende klant vertaalt zich in een duurder krediet voor meer risicovolle klanten in het algemeen, KMO's in het bijzonder. Het eindrapport met betrekking tot de evaluatie van het Vlaams Waarborgfonds bevestigt ten overvloede dat kleine en middelgrote ondernemingen te kampen hebben met financieringsbeperkingen. Als één van de oorzaken wordt de financieringskost aangestipt die voor de kleine en middelgrote ondernemingen duurder is. Dit geldt zowel voor kredieten als voor risicokapitaal.

Het tussentijds verslag van de task force belast met het onderzoek van de toegang van KMO's tot bankkrediet en de beursmarkten stelt een aantal maatregelen voor die vooral tot doel hebben de financieringspositie van KMO's te verbeteren. Deze boodschap viel niet in dovemansoren. De federale regering heeft in de hervorming van de vennootschapsbelasting gepoogd maximaal rekening te houden met de KMO-component. In deze context moet het behoud van de steun aan KMO's via investeringssteun worden gesitueerd. Naar aanleiding van de hervorming van de vennootschapsbelasting stelde de Hoge Raad van Financiën dat de algemene strekking van de hervorming (...) met een specifiek stelsel voor KMO's verenigbaar is indien deze KMO's positieve externe effecten voortbrengen of op een negatieve wijze getroffen worden door de onvolkomenheden van de markt. En verder stelde de Raad dat "maatregelen die tot gevolg hebben dat de kosten voor de eigen middelen verminderen, welkom en zouden zij kunnen worden uitgebreid als de budgettaire beperkingen van de overheden het toelaten". Kortom, subsidies ten behoeve van KMO's die positieve externe effecten creëren en de kosten voor eigen middelen vermin-

deren blijven ook na de vennootschapshervorming effectief.

Voor grote ondernemingen speelt de financieringsbehoefte veel minder. Eerst en vooral blijkt uit de standpunten van de Europese Unie aangaande steun aan grote ondernemingen dat zij gezien haar marktverstoring karakter moet worden afgebouwd. Enkel in regionale ontwikkelingszones kan gewone investeringssteun nog worden geduld, precies met de bedoeling het achtergesteld karakter van deze regio's weg te werken. De 'Richtsoeren inzake Regionale Steunmaatregelen' van 10 maart 1998 bepalen uitdrukkelijk dat 'regionale steunmaatregelen tot doel hebben achtergebleven regio's te ontwikkelen door in het kader van de duurzame ontwikkeling investeringen en schepping van werkgelegenheid te steunen. Zij stimuleren de uitbreiding, de modernisering en de diversificatie van de activiteiten van de in deze regio's gevestigde ondernemingen, evenals de vestiging van nieuwe ondernemingen'.

Deze positieve houding van Europa heeft tot gevolg dat in alle ons omringende landen steunsystemen bestaan die de financiering van investeringsprojecten in ontwikkelingszones aanmoedigen. Zo blijkt uit de evaluatie van het Nederlandse 'Besluit subsidies regionale investeringsprojecten 1995' dat een subsidie een wezenlijke invloed uitoefent op de ondernemer bij de locatiekeuze van nieuwe vestigingen. Driekwart van de ondernemingen bevestigde dat de subsidie doorslaggevend was of een belangrijke rol speelde bij de bedrijfsvestiging in begunstigde regio's. De subsidies vergemakkelijken de financiering van de investeringsprojecten en leiden vaak tot een vergroting van de investeringsomvang. Vastgesteld werd dat de subsidie van voldoende omvang moet zijn om als lokmiddel te dienen bij locatiekeuze. De evaluatie van de Italiaanse expansiesteun leert op haar beurt dat de verschillende regionale steunpercentages vooral bij grote ondernemingen resulteren in een verplaatsing van de activiteiten. Ook Vlaamse studies, in opdracht van de minister door externe onderzoeksbureaus uitgevoerd, bevestigen het effect van investeringssteun. Zo bleek dat het feit ooit expansiesteun ontvangen te hebben een statistisch significant positief effect heeft op de performantie van middelgrote en grote ondernemingen. Een andere studie onderzocht de invloed van diverse steunmaatregelen op de rendabiliteit van een investeringsproject. De conclusie luidde dat de afschaffing van de regionale investeringssteun voor middelgrote en grote ondernemingen een belangrijke negatieve impact zou hebben voor alle onderzochte projecten.

De positieve houding van Europa ten overstaan van investeringen door middelgrote en grote ondernemingen in ontwikkelingszones, het bestaan van steunsystemen in de ons omringende landen, de doeltreffendheid van subsidies zoals die is aangetoond in recente Vlaamse studies en de conclusies die in Nederland en Italië werden getrokken in verband met de weerslag van subsidiëring op het lokalisatiegedrag van de ondernemingen, leiden tot het besluit dat een steunsysteem voor belangrijke investeringsprojecten door grote ondernemingen in ontwikkelingszones aangewezen is.

b) ecologiesteun

De Europese Commissie is voorstander van horizontale maatregelen. Steun voor milieu-investeringen is er één van. Alhoewel alle investeringen moeten gebeuren met in achtname van bestaande milieunormen doen heel wat bedrijven het beter. Het overtreffen van de strenge normering mag volgens de minister beloofd worden, ook al omdat de meerkost voor bedrijven soms aanzienlijk oploopt. De bedrijfswereld heeft niet op Kyoto gewacht om zich te richten naar de best beschikbare technologieën. Vanuit de vaststelling dat Vlaanderen, in vergelijking met de directe concurrenten, relatief zwaar moet bijdragen tot het behalen van de Kyoto-doelstelling kan ecologiesteun een steun vormen om de hiermee gepaard gaande financieringslast van de investering te verlichten. De nieuwe regelgeving speelt op deze verzuchtingen in, zorgt voor een veel sterkere meetbaarheid van de effecten van de steun en zal bovendien laagdrempelig worden uitgebouwd om alle ondernemingen, niet enkel de grote van de steun te laten genieten. Het hoeft dan ook geen verwondering te wekken dat het vernieuwd ecologiecriterium samen met de benchmarkconvenanten als erg performante maatregelen naar voren worden in het Vlaams Klimaatplan.

c) bevorderen van het ondernemerschap

De eerste peiler van het Actieplan Ondernemen hamert op het bevorderen van het ondernemerschap. De minister wenst niet te herhalen dat Vlaanderen slecht scoort inzake ondernemerschap en verwijst ter zake naar de talrijke parlementaire vragen die hierover terecht werden gesteld. Ook moet men er zich bewust van zijn dat het bevorderen van het ondernemerschap in essentie grote investeringen vergt waarvan de resultaten slechts op termijn zichtbaar zijn. Ondernemerschap start op de schoolbanken, het vergt een fundamentele mentaliteitswijziging en die bekomt men niet van vandaag op morgen. Los van de initiatieven die in sa-

menwerking met de minister van Onderwijs, mevrouw Vanderpoorten, zijn ontwikkeld, kan onder meer via de mini-ondernemingen en de ondernemingsplanwedstrijd een flankerend beleid via gepaste maatregelen het ondernemerschap van én de werkgever én de werknemer bevorderen. Naast de maatregel van de opleidingscheques, reeds gelanceerd begin februari dit jaar, verbetert ook professionele adviesverlening de performantie van onderneming, dit in al haar geledingen. Het hoofdstuk van de adviesverlening speelt op deze problematiek in. Zij werkt verder op het decreet van 31 maart 1993, het zogenaamde decreet-Schuermans. De nieuwe regelgeving wil het instrument, dat zonder twijfel haar merites heeft, verbeteren, moderniseren. De minister is van oordeel dat van deze maatregel te weinig gebruik wordt gemaakt. Dit blijkt trouwens uit de benchmark die met het Waals Gewest terzake werd gemaakt.

d) opleiding en vorming

Het decreet besteedt de nodige aandacht aan het levenslang leren, aangezien *brains* de grondstof van onze economie vormen. Ze bepalen de toekomst van onze welvaart. Vandaar dat de maatregel van de opleidingscheques als eerste werd gelanceerd. Om juridische redenen werd de maatregel nog gekleefd aan het decreet van 1993. Eens dit decreet gestemd zullen de opleidingscheques een nieuwe rechtsbasis krijgen. Deze volledig webbased gestuurde applicatie kent een toenemend succes : meer dan 100.000 aanvragen verleden maand. Bovendien blijkt uit een UNIZO-enquête dat reeds een meerderheid van de KMO's de maatregel kent en de toepassingsmodaliteiten als eenvoudig omschrijft. Het opzet om KMO's de weg naar de opleiding te laten vinden, is dus geslaagd. Binnenkort start een nieuwe communicatiecampagne om de laatste KMO's over de streep te trekken.

e) ruimtelijke economie

Het Actieplan Ondernemen besteedt tevens grote aandacht aan het ruimtelijk economisch gebeuren. Reeds eerder werd aangegeven dat het subsidiebesluit van 1998 waarbij bedrijventerreinen en bedrijfsgebouwen konden worden uitgerust door de opheffing van de wet 70 met ingang van 1 januari 2002 niet meer mogelijk is. Dit decreet biedt een nieuwe rechtsgrond maar breidt tevens de mogelijkheden uit tot de problematiek van de brownfields. Als dusdanig biedt zij een kapstok voor het in ontwikkeling zijnde amortisatiefonds.

f) herstructureringssteun

Deze regering is geen voorstander van herstructurerings- of reddingssteun. Niet alleen zijn de Europese voorwaarden om dergelijke steun toe te kennen uiterst streng, bovendien herleidt deze steun zich veelal tot het rekken van de doodstrijd van het betrokken bedrijf. Het wordt stervensbegeleiding die de Vlaamse schatkist veel geld kost maar de economie en welvaart in wezen niets bijbrengt. Indien uit een kosten-batenanalyse mocht blijken dat een overheidsingrijpen beleidsmatig, financieel en maatschappelijk een grotere return oplevert dan een non-interventie-politiek dan kan dergelijke steun wel overwogen worden.

II. Algemene bespreking

II.1. Tussenkoms van de heer Eddy Schuermans

De heer Schuermans uit kritiek op het decreet, en meer bepaald op het callsysteem dat erin gehanteerd wordt. Deze kritiek wordt trouwens gedeeld door Unizo en door het VEV.

De overheid wenst expansiesteun af te bouwen tot een soort extraatje dat niet wezenlijk bijdraagt tot investeringsbeslissingen van bedrijven. Daarom wordt een wedstrijdformule geïntroduceerd via het callsysteem.

De heer Schuermans citeert uit het verslag van de hoorzitting om duidelijk te maken hoe het systeem werkt: 'De procedure bestaat uit twee delen. Voor eerst wordt de rangorde van de onderneming bepaald. Hierbij wordt de onderneming beoordeeld. Om de grootte van de steun te bepalen wordt de investering beoordeeld.'

Dit systeem valt bij de bedrijven niet in goede aarde. Het bevoordeelt de sterke bedrijven en benadeelt de zwakkere, omdat het uitgaat van financiële performantiecriteria en niet van een strategische visie. Veel bedrijven die zich inlaten met innovatieve technologieën hebben het financieel wat moeilijker, omdat ze grote investeringen moeten doen die slechts na enkele jaren echt renderen. Omdat deze bedrijven tijdelijk in een slechtere financiële positie zitten, worden ze benadeeld tegenover de grotere bedrijven die goede cijfers kunnen voorleggen, maar zich misschien richten op weinig innovatieve producten of productieprocessen. Het systeem houdt hier geen rekening mee, omdat het in eerste instantie de financiële performantie van een bedrijf beoordeelt – ook kan dit steeds maar een momentopname zijn – en pas dan rekening houdt met de aard van de investering (innovatie,

milieuvriendelijkheid). De spreker merkt hierbij wel op dat het evenmin de bedoeling kan zijn om verlieslatende bedrijven te subsidiëren.

Het systeem schaadt bovendien de rechtszekerheid, omdat een bedrijf door de wedstrijdformule en door het gelimiteerde budget nooit zeker weet of het wel in aanmerking komt voor de gevraagde steun. Dit zal bedrijven ervan weerhouden tijd en energie te stoppen in de opmaak van een aanvraagdossier en dus eerder contraproductief werken. De heer *Jan Laurys* merkt hierbij op dat er slechts twee maal per jaar een call georganiseerd wordt, wat betekent dat een bedrijf tot zes maanden moet wachten om zekerheid te krijgen over het al dan niet toekennen van expansiesteun. Dit zal bedrijven eerder tegenhouden in plaats van stimuleren om een bepaalde investering te doen.

De conclusie na enkele jaren zal dan ook zijn dat expansiesteun niet wezenlijk is voor het aantrekken van nieuwe bedrijven of voor het stimuleren van investeringen in bestaande bedrijven, waardoor de 'self fulfilling prophecy' van de regering bewaarheid wordt. Nochtans verwijst de minister in de toelichting bij het decreet zelf naar het voorbeeld van Nederland en Italië, waar expansiesteun wezenlijk bijdraagt of een belangrijke rol speelt bij bedrijfsvestingen. Het heeft een statistisch significant, positief effect heeft op de performantie van ondernemingen. Het in het ontwerp van decreet voorgestelde stelsel ondergraaft dit.

II.2. Tussenkoms van de heer Robert Voorhamme

De heer Voorhamme meent dat CD&V uitgaat van een visie waarin een onderneming als het ware het recht heeft op overheidssteun. Simpel gezegd komt het erop neer dat de overheid een fonds voor expansiesteun opricht, waarop elke onderneming trekkingsrechten heeft.

De verhouding tussen de overheid en het bedrijfsleven is echter gemoderniseerd. De overheid wenst niet langer met belastingsgeld blindelings steun te verlenen aan bedrijven, maar maakt deze steun afhankelijk van de mate waarin bedrijven willen evolueren in de richting van duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

De bedrijven behouden de vrijheid om te kiezen of ze in deze richting willen meegaan of niet. Terloops merkt de heer Voorhamme op dat het VEV in zijn geheel nu kleur moet bekennen. Hij meent dat deze organisatie wel lippendienst bewijst aan het concept van duurzaam ondernemen, maar voorlo-

pig weigert concrete stappen in die richting te zetten.

De vroegere expansiewetgeving was rigide, werd in de praktijk uitgehold en schoot zijn doel voorbij als sturend instrument. Het lineaire appreciatiesysteem was onverenigbaar met het verlangen om de eigen economie strategisch te ondersteunen. Elk jaar vielen er immers waardevolle investeringsdossiers uit de boot, zodat de overheid op grond van overwegingen van strategische ondersteuning deze bedrijven moest opvissen.

De heer Voorhamme deelt de kritiek van de heer Schuermans op het callsysteem niet. Het systeem heeft zijn verdiensten bewezen bij het wetenschapsbeleid, zoals ook bleek uit de hoorzitting met het IWT. De criteria op basis waarvan de steun wordt toegekend, moeten overigens nog ingevuld worden.

II.3. Tussenkomenst van de heer Jos Stassen

Voor de heer Stassen staan twee principes centraal : het systeem van expansiesteun moet ongevoelig zijn voor conjuncturele schommelingen en het moet financieel beheersbaar zijn.

De vroegere expansiesteun was conjunctuurgevoelig. Tijdens periodes van hoogconjunctuur investeerden de bedrijven meer, en waren er ook meer aanvragen voor expansiesteun. In periodes van laagconjunctuur, wanneer extra stimuli het meest nodig waren, werd er minder geïnvesteerd en viel ook de vraag naar expansiesteun terug.

Het voorgestelde systeem daarentegen is conjunctureel ongevoelig, wat ertoe leidt dat de overheid vooral in periodes van laagconjunctuur steun kan verlenen. De overheid moet zelf kunnen bepalen op grond van welke strategische keuzes, vertaald in bepaalde criteria, ze deze steun wenst toe te kennen. Het heeft geen zin deze criteria in het decreet op te nemen, want dat leidt ertoe dat men het decreet moet aanpassen telkens men de criteria wijzigt. Dit neemt niet weg dat er een democratische discussie nodig is in het parlement en met het middenveld over de criteria die men moet hanteren. De spreker stelt hierom voor dat de minister de uitvoeringsbesluiten van dit decreet dan ook vooraf aan de commissie zou voorleggen.

Het systeem moet financieel beheersbaar zijn, wat inhoudt dat het totale steunbedrag gelimiteerd is. Dit principe is ook van toepassing op de subsidie-mechanismen die in andere beleidsdomeinen (onderwijs, cultuur, welzijn) gehanteerd worden. Een

alternatief is er niet. Het is absoluut noodzakelijk dat de overheid vooraf kan inschatten hoeveel het systeem kost. Indien nodig zal het callsysteem na een evaluatie aangepast worden.

II.4. Tussenkomenst van de heer Roland Van Goethem

De heer Van Goethem pleit voor fiscale stimuli voor bedrijven, in navolging van Unizo en het VEV. Investeringssteun is nuttig voor het ondersteunen van bedrijfsuitbreidingen, maar een gezond fiscaal klimaat zal meer en sneller buitenlandse ondernemingen aantrekken. Het callsysteem biedt geen rechtszekerheid, omdat de toekenning van de steun afhangt van criteria die niet scherp aflijnbaar zijn. Hij steunt wel ten volle het hoofdstuk over de opleidingssteun (hoofdstuk V). Het zal tegemoet komen aan de nood aan opleidingen in bedrijven.

II.5. Tussenkomenst van mevrouw Trees Merckx-Van Goey

Het decreet is zowel naar intenties als naar uitwerking onvolledig en biedt geen structureel antwoord op de vragen van het bedrijfsleven. De spreker pleit er voor om de genderproblematiek een invloed te laten spelen bij het opstellen van de ranking. Omdat vrouwelijke ondernemers andere groeiambities en een andere stijl van leiding geven hebben dan hun mannelijke collega's, kunnen er verschillen optreden. Nergens in het decreet wordt immers gesproken over meer kansen voor vrouwelijk zelfstandig ondernemerschap. Hetzelfde geldt voor de zelfstandige beroepen, die nochtans tijdens de hoorzitting gevraagd hadden om ook met hun verzuchtingen rekening te houden. De spreker onderlijnt dat ze geen pleidooi houdt voor positieve discriminatie, maar wel voor bijkomende ondersteuning voor vrouwelijke ondernemers.

II.6. Tussenkomenst van de heer André-Emiel Bogaert

De heer Bogaert merkt op dat er vroeger steeds politieke en juridische problemen rezen rond de expansiesteun, omwille van de bedrijven die steun kregen, de gehanteerde criteria of de hoogte van de steun. Om die redenen werden de toekenningsmechanismen gewijzigd en aangepast aan de huidige situatie. Elk toekenningsstelsel staat of valt echter met een eerlijke afhandeling van de dossiers door de Vlaamse regering.

Het decreet past in de ruimere problematiek van de verhouding tussen overheid en bedrijfswereld.

Naar gelang de politieke samenstelling van de Vlaamse regering zal de intensiteit van het overheidsingrijpen variëren. Dit zal ook zijn invloed hebben op de concrete invulling van dit decreet via uitvoeringsbesluiten. De spreker hoopt dat de commissie hierin haar inbreng zal kunnen doen.

Positief is in elk geval dat de juridische omkadering van expansiesteun vereenvoudigd werd en aangepast werd aan de Europese reglementeringen. Het primaat van de politiek in het toekenningsysteem wordt hersteld. De tewerkstellingssteun, die vroeger was afgeschaft, wordt terug geïntroduceerd als steuncriterium.

Uit Nederlands onderzoek blijkt dat expansiesteun van wezenlijk belang is voor het aantrekken van buitenlandse investeringen en ook voor de omvang van de investering. Het is dus geen toetje, maar een doorslaggevend element bij de investerings- en vestigingsbeslissingen.

ANTWOORD VAN MINISTER GABRIELS

Dit decreet beantwoordt aan de Europese richtlijnen en is door de Europese instanties als dusdanig geëvalueerd. Het vroegere systeem heeft zijn verdiensten gehad, maar de tijden en het reglementaire kader zijn veranderd.

Essentieel hierbij is dat de overheidssteun een sturend en additioneel karakter moet hebben. De Vlaamse overheid mag dan ook iets terugvragen voor de steun die ze geeft. Bedrijven die passen in het beleidskader van de overheid – met andere woorden, bedrijven die aandacht hebben voor tewerkstelling, milieu, innovatie – krijgen voorrang bij het toekennen van subsidies.

Het voordeel van het enveloppesysteem is dat het ook budgettair beheersbaar en corrigeerbaar is. De kritiek die de ondernemersorganisaties erop hebben, mag trouwens niet verhullen dat ze zelf over geen alternatief beschikken. Paradoxaal genoeg wordt er terecht pleit voor administratieve vereenvoudiging, maar tegelijk wensen de organisaties een terugkeer naar de expansiesteun oude stijl, die voor bedrijven veel omslachtiger is.

Het callsysteem is bedoeld voor investeringen tot 25 miljoen euro. Voor grotere investeringen kan de Vlaamse regering zelf beslissen of ze al dan niet steun toekent. In dit geval zal de Vlaamse regering het dossier beoordelen op basis van de criteria die ook in het callsysteem gelden.

Men mag echter het flankerend economisch beleid dat de regering uittekent niet herleiden tot het callsysteem alleen, dat slechts 30 to 40 percent van het budget voor expansiesteun opsloopt. Het flankerend economisch beleid is een totaalpakket aan maatregelen (expansiesteun, adviescheques, peterschapsprojecten, ondernemersplanwedstrijd, Huisen van de Economie, vernieuwde waarborgregeling, amortisatiefonds), waarvoor het decreet de wettelijke basis biedt.

De peterschapsprojecten kunnen aangewend worden voor het stimuleren van het vrouwelijk ondernemerschap, maar de gezondheid van het bedrijf blijft het eerste criterium. Om meer vrouwen in het bedrijfsleven te krijgen, kan men in de eerste plaats denken aan het onderwijs. De beoordelingscriteria zullen in de commissie voorgelegd worden, en eventueel bijgestuurd worden na een evaluatie.

Op de vraag van de heer *Johan De Roo* om te beschikken over een overzicht van de expansiesteundossiers voor kleine en grote ondernemingen (aantal aanvragen, aantal goedgekeurde dossiers, totaalbedrag, regionale spreiding), verwijst de minister naar het jaarverslag van de FEERR. Indien de leden dit niet zouden gekregen hebben, toont de minister zich bereid dit te bezorgen.

III. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Artikel 1

Over dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 1 wordt aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

Artikel 2

De discussie over dit artikel spitst zich toe op drie punten :

- a) de kritiek dat het performantiecriterium te zwaar doorweegt tegenover andere criteria ;
- b) de opname van positieve effecten op de tewerkstelling als extra criterium ;
- c) de budgettaire beperkingen.

- a) De heer *Schuermans* merkt op dat het performantiecriterium te zwaar doorweegt en ten onrechte voorrang krijgt op de in artikel 2 opgesomde criteria. Bedrijven die op een duurzame en op maatschappelijk verantwoorde manier ondernemen, hiervoor de nodige investeringen doen maar als gevolg van deze investeringen het financieel moeilijker hebben, worden hierdoor gepenaliseerd.

Namens de minister merkt de heer *Tim Ampe*, hoofd van de afdeling Economisch Ondersteuningsbeleid van de administratie Economie, op dat financiële performantie zeker niet het enige of het doorslaggevend criterium is voor het toekennen van expansiesteun. Bij de beoordeling van de dossiers houdt men rekening met twee sets van criteria : criteria die afgeleid zijn uit het falingspredictiemodel en beleidsindicatoren die opgesomd staan in artikel 2 en via uitvoeringsbesluiten verder uitgewerkt zullen worden. Eerst wordt een voorlopige rangschikking opgemaakt op basis van het falingspredictiemodel, waardoor men de financiële gezondheid van een bedrijf kan inschatten. Daarna wordt de dossiers opnieuw beoordeeld, dit maal aan de hand van beleidsindicatoren (de criteria waarnaar in artikel 2 wordt verwezen). Een bedrijf dat minder goed scoort qua financiële performantie, kan dit compenseren door een betere score qua beleidsindicatoren, en op die manier zijn plaats in de ranking verbeteren. De logica hierachter is dat investeringen in innovatie, milieu of tewerkstelling op langere termijn de performantie van het bedrijf verhogen.

Overigens zijn er twee calls : een voor de grote ondernemingen en een voor de KMO's. Het argument dat het callsysteem KMO's tot een onhaalbare competitie met financieel performante, grote ondernemingen veroordeelt, vervalt dus.

- b) Door de heren Voorhamme, Stassen, Ramoudt en Bogaert wordt een amendement ingediend (*amendement nr. 6*) dat ertoe strekt om de steunverlening van de Vlaamse regering uit te breiden tot projecten met positieve kwantitatieve en kwalitatieve effecten op de werkgelegenheid. De minister steunt dit amendement.

De heer *De Roo* vraagt hoe de administratie een positief kwalitatief effect op de werkgelegenheid zal kunnen meten. De minister verwijst naar een meer algemene beoordeling op basis van het begrip duurzaamheid, dat economische, sociale en ecologische aspecten omvat. De kwa-

litatieve aspecten van werkgelegenheid kan men vatten onder het sociale aspect van duurzaamheid. De heer *De Roo* vindt dit een vaag antwoord.

De heer *Voorhamme* merkt op dat dit geconcretiseerd kan worden door aanvullende informatie te vragen aan de indiener over de arbeidsvoorwaarden, verloning, ... in het bedrijf. Er bestaan bovendien instrumenten, door de wet aan ondernemingen opgelegd, om dit te meten. Er zijn dus wel instrumenten voorhanden om bij de beoordeling van de aanvraag de kwaliteit en de inhoud van de gevraagde informatie te onderzoeken. De heer *De Roo* werpt hiertegen op dat dit wel geldt voor grotere bedrijven, die een ondernemingsraad hebben, maar niet voor KMO's. Bovendien blijft hij dit veel te vaag vinden.

De heer *Van Goethem* meent een contradictie te bespeuren tussen de inhoud van het amendement en artikel 6, waarin sprake is van steun aan bedrijven die rationaliseren. Een rationalisatie kan immers ook inhouden dat er personeel moet afvloeien. De heer *Schuermans* geeft in dit verband het voorbeeld van een bedrijf dat een belangrijke investering plant, waardoor op korte termijn wel banen zullen verdwijnen.

De heer *Bogaert* antwoordt dat alle elementen bij de beoordeling van het dossier zullen meespelen : in dit geval zal het feit dat het bedrijf rationaliseert voordelig werken, en de vaststelling dat hierdoor jobs zullen sneuvelen, nadelig. Men moet beide elementen tegen elkaar afwegen. De minister sluit zich hierbij aan. Het is inderdaad mogelijk dat een dergelijk bedrijf toch nog steun kan genieten, indien het positieve effect van de investering opweegt tegen het negatieve effect van het banenverlies.

Amendement nr. 6 wordt aangenomen met 15 stemmen.

- c) De heer *Schuermans* merkt op dat het totale bedrag dat aan steun wordt uitgetrokken, beperkt blijft tot de voorziene begrotingskredieten. Dit leidt tot bijkomende onzekerheid. Het is mogelijk dat er in een periode van hoogconjunctuur een dusdanig groot aantal aanvragen is voor steun, dat het budget ontoereikend blijkt te zijn. Indien er dan geen bijkomende kredieten gevraagd worden, dreigt een groot aantal waardevolle investeringsdossiers niet gehonoreerd te worden.

In principe zou iemand die in aanmerking komt voor steun op basis van zijn aanvraag, die steun ook moeten krijgen, zoals in het oude systeem van expansiesteun het geval was. De aanvrager had toen wel zekerheid over het al dan niet toekennen van steun ; de enige onzekerheid was het moment van uitbetaling.

De *minister* antwoordt hierop dat de administratie nog tot 1999 oude dossiers heeft moeten afhandelen, waardoor het budget twee jaar lang met 4 miljard frank verhoogd moest worden. Het gebrek aan financiële beheersbaarheid was een van de grote nadelen van het oude systeem. Het voordeel van het callsysteem is dat men veel beter de budgettaire implicaties van de operatie inschatten : men organiseert twee maal per jaar een oproep, en men weet perfect hoeveel aanvragen er binnen komen. Indien nodig en budgettair mogelijk kunnen bij de begrotingscontrole extra middelen ingeschreven worden. Dit staat in tegenstelling tot het oude systeem van expansiesteun, waarbij men nooit vooraf kon inschatten hoeveel dossiers er jaarlijks zouden worden ingediend.

De heer *Stassen* voegt eraan toe dat het oude systeem juist rechtsonzekerheid creëerde, omdat de budgetten ontoereikend waren voor de aanvragen. De bedrijven wiens dossier op de wachtlijst stond, hadden geen zekerheid of de volgende jaren wel de nodige budgetten vrijgemaakt zouden worden om hun aanvraag te honoreren.

De heer *Voorhamme* meent dat het aan de Vlaamse regering toekomt om jaarlijks te bepalen hoeveel geld ze wil uittrekken voor economisch ondersteuningsbeleid, in functie van de sociale en economische toestand en de budgettaire prioriteiten. De heer *Schuermans* pleit volgens hem voor een lineair systeem, waarbij in periodes van hoogconjunctuur de overheid spontane investeringen extra ondersteunt als een soort snoepje, terwijl in periodes van laagconjunctuur, wanneer de budgettaire ruimte extra beperkt is, de overheid de dossiers uit het verleden moet terugbetalen. De selectiviteit van het systeem moet recht evenredig zijn met het aantal aanvragen.

Het gewijzigde artikel 2 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 4 bij 3 onthoudingen.

Artikel 3

De heer *Van Goethem* vraagt bijkomende uitleg bij de definitie van 'steunintensiteit', meer bepaald de bepaling 'voor de aftrek van de directe belasting'. Wat wordt daarmee precies bedoeld ? Om welke belastingen gaat het precies ? Heeft dit ook betrekking op de fiscale aftrekbaarheid van de milieuheffingen ? De *minister* antwoordt dat de belastingen die nu aftrekbaar zijn, ook in deze regeling aftrekbaar zijn. Voor milieuheffingen zal later een aparte regeling getroffen worden.

De heer *Penris* merkt op dat het achtste, negende en tiende lid, die specifiek naar Europese verordeningen verwijzen, toegevoegd zijn na opmerkingen van de Raad van State over artikel 36. De *minister* bevestigt dit.

Artikel 3 wordt aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

Artikel 4

Over dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 4 wordt aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

Artikel 5

Er wordt een amendement ingediend door de heren *Schuermans* en *Laurys* en mevrouw *Gardeyn-Debever* (*amendement nr. 1*) dat ertoe strekt om aan artikel 5 de volgende zin toe te voegen : 'Het moment waarop de onderneming de overheid voor het eerst inlicht over haar intenties om een bepaalde investering te doen, geldt als datum voor de bepaling van de steunaanvraag.

De heer *Schuermans* licht het amendement toe. Hij meent dat artikel 5 ("De steunaanvraag moet voor de aanvang van het project ingediend worden") voor interpretatie vatbaar is, meer bepaald wat starters betreft. Kan een startend ondernemer een aanvraag indienen nog voor zijn bedrijf concreet opgestart is ? Om alle onduidelijkheid weg te nemen, preciseert het amendement dat het moment waarop de onderneming de overheid voor het eerst over haar intenties inlicht gelijk gesteld wordt aan de datum van de steunaanvraag.

Een onderneming kan voor hetzelfde project in verschillende calls meedingen. Indien het project een eerste maal niet batig gerangschikt is, zou het zinvol zijn dat de onderneming de investering toch doet, en probeert er post factum steun voor te krijgen door deelname aan een volgende call. Dit is echter onmogelijk indien men er van uitgaat, zoals artikel 5 bepaalt, dat men de steunaanvraag moet indienen voor de uitvoering van het project.

De heer *Voorhamme* meent dat dit via een uitvoeringsbesluit geregeld moet worden, aangezien het om een (weliswaar belangrijke) administratieve bepaling gaat. Bovendien heeft artikel 5 volgens hem een andere betekenis dan deze die de indieners van het amendement eraan geven. Het gaat om het principe dat een bedrijf geen steun meer kan vragen nadat de investering aangevat is. Het principe hoort in het kaderdecreet thuis, de administratieve uitwerking ervan in een uitvoeringsbesluit.

De *minister* merkt op dat het artikel beantwoordt aan de Europese reglementeringen ter zake en verklaart dat hij een terugkeer naar de vroegere situatie wil vermijden, toen het mogelijk was een recht op steun te verkrijgen door zogenaamde 'letters of intent' (intentieverklaringen om een bepaalde investering te verrichten). Een steunaanvraag slaat altijd op het volledige dossier. Indien men bij een eerste call geen steun heeft gekregen, kan men het dossier opnieuw indienen voor een tweede call. Intussen mag men de werkzaamheden reeds aangevat hebben. Dit zal gespecificeerd worden in de uitvoeringsbesluiten.

De heer *Schuermans* merkt op dat deze lezing afwijkt van deze van de heer *Voorhamme*. Bovendien biedt artikel 5 geen voldoende decretale basis voor de interpretatie van de minister.

Namens de minister herhaalt de heer *Ampe* dat de steunaanvraag altijd betrekking heeft op het volledige dossier. Een ondernemer moet zijn steunaanvraag indienen voor hij de werkzaamheden van de investering is gestart. Van zodra hij het dossier heeft ingediend, mag hij beginnen met de concrete uitvoering van de investering. Indien zijn dossier niet batig gerangschikt wordt bij een eerste call, mag hij het opnieuw indienen voor een volgende call en intussen verder werken aan de investering. Een eventuele steunverlening zal steeds gebaseerd zijn op de elementen die initieel in het dossier zijn opgenomen.

De heer *Schuermans* herhaalt dat de *SERV* en de heer *Voorhamme* dit artikel anders interpreteren : de uitvoering van de investering mag pas een aan-

vang nemen op het ogenblik dat de steun is toegekend. De heer *Voorhamme* betwist dit : men mag het project aanvangen van zodra men de steunaanvraag heeft ingediend. Men moet niet wachten tot de toekenning van de steun.

Amendement nr. 1 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 7.

Artikel 5 wordt aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

Artikel 6

Er wordt een amendement ingediend door de heren *Schuermans* en *Laurys* en mevrouw *Gardeyn-Debever* (*amendement nr. 2*) dat ertoe strekt om ook investeringen voor de beveiliging van de onderneming tegen allerlei vormen van criminaliteit op te nemen als grond voor een steunaanvraag.

De daaropvolgende discussie draait voornamelijk rond twee punten :

- a) de al dan niet limitatieve interpretatie van artikel 6 ;
- b) de wenselijkheid om veiligheidsinvesteringen als criterium op te nemen.

Daarnaast ontstaat ook een discussie over de wenselijkheid om overnemingen van bedrijven ook voor steun in aanmerking te laten komen (punt c).

- a) De *minister* merkt op dat er zinvolle argumenten zijn om ook investeringen voor veiligheid op te nemen als criterium voor steuntoekenning. Dit moet echter geregeld worden via de uitvoeringsbesluiten. De minister merkt op dat uitbreiding van een bestaande onderneming wel expliciet als criterium is opgenomen ; eventueel kan men veiligheidsinvesteringen hierbij onderbrengen.

De heer *Schuermans* gaat hiermee niet akkoord en vraagt zich af waarom ecologie, innovatie en kennisbevordering wel dan wel expliciet opgenomen zijn in het decreet, en veiligheid niet. De formulering van artikel 6 suggereert bovendien dat het om een limitatieve opsomming van mogelijke criteria gaat ("Het project moet betrekking hebben op..."). De heer *Bogaert* onderschrijft deze opmerking.

De heer *Stassen* verwijst naar de hoorzitting, waarin de heer *Ampe* namens de minister stelde dat investeringen in veiligheid ook gesteund konden worden, op voorwaarde dat Europa hiermee akkoord gaat, al was het maar omdat de overheid niet in de plaats van de ondernemer kan beslissen of een dergelijke investering al dan niet noodzakelijk is voor de onderneming.

De heer *Penris* en mevrouw *Merckx* merken op dat de opname van veiligheidsinvesteringen impliceert dat artikel 6 geherformuleerd wordt. Artikel 6 kan in zijn huidige versie enkel limitatief geïnterpreteerd worden. Dit betekent dat in de eerste zin van het artikel 'moet' vervangen moet worden door 'kan' en 'met name' door 'bijvoorbeeld'. De *minister* gaat akkoord met een herformulering van het artikel, indien hiermee een limitatieve interpretatie van het artikel doorbroken wordt. Verschillende sprekers doen hierna suggesties om de formulering van het artikel te wijzigen.

De heer *Schuermans* vraagt zich echter af wat de zin is van artikel 6 als men het niet-limitatief interpreteert. Op die manier kan men alle mogelijke investeringen onder artikel 6 onderbrengen. Ook de heer *Voorhamme* is voorstander van een limitatieve interpretatie. Artikel 6 heeft een ruime toepassingsgebied, maar sluit veiligheidsinvesteringen uit.

De heer *Guy Sols* vindt het niet onzinnig om investeringen in veiligheid te ondersteunen. Anderzijds gaat het om een kaderdecreet, wat inhoudt dat de voorwaarden waaronder een ondernemer steun kan krijgen, in tijd en ruimte soepel interpreteerbaar en aanpasbaar moeten zijn. Een limitatieve interpretatie van artikel 6 gaat daartegen in.

De *commissie* gaat ermee akkoord dat artikel 6 limitatief geïnterpreteerd moet worden. De *minister* houdt vol dat men het zo kan interpreteren dat investeringen voor veiligheid er ook in begrepen zijn.

b) Los van de technische discussie over de draagwijdte van artikel 6, vindt de heer *Voorhamme* dat het amendement inhoudelijk te ver gaat. Artikel 6 heeft enkel betrekking op investeringen die ertoe strekken een onderneming op te richten of uit te breiden, of op fundamentele wijzigingen in het product of het productieproces. Beveiligingsinvesteringen vallen hierbuiten, ten-

zij ze inherent zijn aan het productieproces of de activiteit van het bedrijf.

Hij krijgt de indruk dat dit amendement ingediend is met de beveiligingsproblematiek van juweliers voor ogen. Het past niet om een maatregel voor een specifieke doelgroep in te schrijven in dergelijk kaderdecreet. Bovendien zijn investeringen voor veiligheid inherent verbonden aan deze sector : een ondernemer die een juwelierszaak opricht, zal automatisch ook in de nodige investeringen voor veiligheid voorzien. Hetzelfde geldt voor de overname van een bestaande zaak.

Overigens meent de heer *Voorhamme* dat de overheid niet alles moet bekostigen. Een zeker risico is onvermijdelijk verbonden aan het ondernemerschap. De heer *Bogaert* onderschrijft dit. Een te ruime interpretatie van de steunvoorwaarden leidt ertoe dat men een blanco cheque uitschrijft.

De heer *Schuermans* merkt op dat de interpretatie van het artikel door de heer *Voorhamme* ertoe leidt dat een juwelier die overname- of uitbreidingsplannen heeft wel voor steun in aanmerking komt en een juwelier die dergelijke plannen niet heeft, niet. Dit is onlogisch. De heer *Laurys* voegt eraan toe dat een investering in veiligheid rendabeler kan zijn dan uitbreidingsinvesteringen of investeringen in een wijziging van het product. Het amendement past dus in de doelstelling van het decreet.

De heer *Van Goethem* meent dat men zich niet mag focussen op juweliers. Beveiliging is ook een belangrijk item voor ondernemingen die sterk afhankelijk zijn van research and development.

De *minister* merkt op dat het artikel een bredere interpretatie niet uitsluit. Bovendien is het de letterlijke overname van een Europese bepaling. Het is dan ook gevaarlijk om de tekst van het decreet aan te passen.

Amendement nr. 2 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 7.

c) Er wordt een amendement ingediend door de heren *Ramoudt*, *Voorhamme*, *Stassen* en *De Cock* (*amendement nr. 8*) dat ertoe strekt om ook overdrachten van ondernemingen voor expansiesteun in aanmerking te laten komen. De heer *Ramoudt* licht het amendement als volgt toe. Het decreet maakt het mogelijk dat expan-

siesteun wordt verleend voor overname van bedrijven die anders gesloten zouden worden. De indieners vinden dit een te beperkte bepaling. Het moet mogelijk zijn om steun te verlenen aan overdracht van bedrijven, bijvoorbeeld voor familiale ondernemingen. Ook in de hoorzittingen was hiervoor aandacht gevraagd.

De heer *Van Goethem* merkt op dat de minister zelf gesteld had dat artikel 6 een overname is van een Europese bepaling. Door er een zin aan toe te voegen die het toepassingsgebied van artikel 6 uitbreidt, vreest hij niet langer conform de Europese reglementering te zijn. De heer *Laurys* sluit zich hierbij aan.

Mevrouw *Merckx* vraagt of dit amendement impliceert dat bij een overname van een familiaal bedrijf de overnemer de steun kan aanwenden om andere deelgenoten uit te kopen.

Uit de Europese regelgeving leidt de minister af dat het begrip 'overname' in het artikel ook 'overdracht' impliceert. De Europese regelgeving bepaalt dat 'investeringen in vaste activa in de vorm van de overneming van een vestiging die is gesloten of zonder de overneming zou hebben moeten sluiten, eveneens als een materiële investering wordt beschouwd'. Het amendement is dus overbodig en kan enkel maar tot nodeloze juridische complicaties leiden.

Amendement nr. 8 wordt door de indieners ingetrokken.

Artikel 6 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 7.

Artikel 7

De heer *Bogaert* vraagt zich af hoe men de bepalingen van artikel 7 concreet afdwingbaar kan maken.

Artikel 7 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 7.

Artikelen 8 tot 14

Over deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen 8 tot 14 worden aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

Artikel 15

Op dit artikel wordt een amendement ingediend door de heren *Van Goethem*, *Penris* en *Boutsen* (amendement nr. 7), dat ertoe strekt om toegekende expansiesteun terug te vorderen van bedrijven die delokaliseren naar een plaats buiten het Vlaams Gewest.

De *minister* vindt het amendement overbodig. In artikel 3, 1° wordt immers bepaald dat het decreet enkel van toepassing is op ondernemingen 'die beschikken over een exploitatiezetel in het Vlaamse Gewest of zich ertoe verbinden in het Vlaamse Gewest een exploitatiezetel te vestigen.'

De heer *Penris* antwoordt dat het wel mogelijk is dat een bedrijf dat zijn exploitatiezetel en een productie-eenheid in het Vlaamse Gewest heeft, de productie-eenheid overplaatst naar het buitenland. Het is mogelijk dat een onderneming investeringssteun krijgt van de overheid, en kort daarop zijn productie-eenheid overbrengt naar het buitenland met banenverlies tot gevolg, zonder dat er enige sanctie mogelijk is. In feite steunt de overheid dan de overplaatsing naar het buitenland.

De heer *Ampe* antwoordt namens de minister dat er in dit geval geen sprake is van steun. Een Limburgs bedrijf dat de productie overhevelt naar Luik, omdat het Waals Gewest betere ondersteuningsvoorwaarden biedt, wordt niet ondersteund voor de overplaatsing van de productie. Overigens is de bevoegdheid van de Vlaamse decreetgever beperkt tot het grondgebied van het Vlaamse Gewest.

Amendement nr. 7 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3 bij 4 onthoudingen.

Artikel 15 wordt aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

Artikel 16

De heer *Schuermans* merkt op dat investeringen in hernieuwbare energie en waarbij deze steun onmisbaar is, tot 100 procent betoelaagd kunnen worden. Is dit de bedoeling? Wat betekent 'onmisbaar'? De *minister* antwoordt dat de overheid kan beslissen om deze investering voor 100 procent te steunen, indien deze steun onmisbaar is voor het welslagen van de investering.

De heer *Schuermans* leidt daaruit af dat dit vandaag ook het geval is : een onderneming die een beroep wenst te doen op hernieuwbare energie, kan qua energiekosten onmogelijk concurreren met bedrijven die op klassieke energiebronnen terugvallen. De *minister* merkt op dat dit afhangt van het totaal beschikbare budget en van de vergelijking van de verschillende dossiers. Het is dus niet zo dat deze dossiers automatisch voor 100 procent betoelaagd worden.

De heer *Schuermans* vraagt daarop waarom steun voor installaties voor hernieuwbare energie waarmee een hele gemeenschap wordt bevoorrad maar tot maximum 50 en 65 procent van het totale bedrag gaat. De *minister* antwoordt dat deze bepaling letterlijk is overgenomen uit de Europese reglementering. Een groter steunpercentage is voor Europa niet aanvaardbaar.

Artikel 16 wordt aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

Artikelen 17 tot 28

De artikelen 17 tot 28 worden zonder opmerkingen aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

Artikel 29

De heer Bogaert vraagt of dit artikel de juridische basis kan vormen voor het lang aangekondigde amortisatiefonds. De *minister* antwoordt dat het eerst de bedoeling was om het amortisatiefonds via een apart decreet op te richten, maar juridisch is het mogelijk om dit ook via artikel 29 te doen.

Artikel 29 wordt aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

Artikelen 30 en 31

Over deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen 30 en 31 worden zonder opmerkingen aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

Artikel 32

Het Vlaams Gewest kan gebouwen en gronden aankopen met de bedoeling deze ter beschikking te stellen van ondernemingen. Mevrouw *Merckx* vraagt of het hierbij enkel gaat om aankopen in der minne of ook om onteigeningen.

De heer *Ampe* verwijst namens de *minister* naar de expansiewet van 1970, die eind 2003 zijn rechtskracht verliest. Momenteel wordt overleg gepleegd met het federale niveau om in een opvang te voorzien van de bepalingen van de wet van 1970, die zowel op federale als op gewestelijke bevoegdheden betrekking heeft. De bepalingen die op de bevoegdheden van het Vlaams Gewest betrekking hebben en steunmaatregelen zijn, worden opgenomen in dit decreet. De bepalingen die geen steunmaatregelen zijn, maar wel van belang zijn voor de goede werking van het flankerend economisch beleid, worden in andere decreten opgenomen. Een voorbeeld hiervan zijn de bepalingen uit de expansiewet van 1970 die voorzien in versnelde onteigeningen zonder motiveringsplicht door de overheid, met het oog op het versneld in roulatie brengen van bedrijventerreinen. Deze bepalingen worden opgenomen in het decreet ruimtelijke economie, waar ook bepalingen in worden opgenomen met betrekking tot het duurzaam beheer van bedrijventerreinen. Artikel 32 van dit decreet heeft enkel betrekking op aankopen in der minne.

Terzake is het onduidelijk of de aankoopcomités die opgericht zijn bij de wet van 1970 een federale bevoegdheid blijven, dan wel of de gewesten een eigen instrument moeten ontwikkelen.

Artikel 32 wordt aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

Artikel 33

Mevrouw *Merckx* vraagt welke inhoud wordt gegeven aan 'openbare ramp of crisis'. Sommige KMO's lijden onder verlies van klanten en omzet door langdurige wegeniswerken en dergelijke. Kunnen zij een beroep doen op dit artikel ?

De *minister* antwoordt dat ook dit artikel uit een Europese reglementering is overgenomen. Het is niet aangewezen om de definitie van openbare ramp of crisis in een wettekst te gieten. De heer *Voorhamme* meent dat wegenwerken sowieso nooit als een 'openbare ramp of crisis' kunnen worden beschouwd.

Artikel 33 wordt aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

Artikel 34

Krachtens dit artikel kan de Vlaamse regering 'reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden' verlenen. De heer *Schuermans* vreest dat dit ertoe zal leiden dat men geld pompt in verlieslatende bedrijven en sectoren. De *minister* antwoordt dat ook dit artikel een overname is van de Europese reglementering. In het artikel staat ook dat de steun steeds 'overeenkomstig de communautaire richtsnoeren' gegeven moet worden, wat inhoudt dat er steeds een aanmeldingsplicht is, waarbij Europa zal onderzoeken of de steun toelaatbaar is of niet.

De heer *Schuermans* merkt op dat 'overeenkomstig de communautaire richtsnoeren' nog niet noodzakelijk betekent dat het ook opportuun is om deze steun te verlenen. De *minister* verduidelijkt dat het steeds om een mogelijkheid, en niet om een verplichting, gaat. De overheid zal op het ogenblik zelf de opportuniteit hiervan nagaan. Namens de minister verklaart de heer *Ampe* dat Sabena of Lernout & Hauspie voorbeelden zijn van dergelijke dossiers. De Europese richtlijnen boden het juridische kader, de beslissing om al dan niet overbruggingskredieten toe te staan was het gevolg van een politieke afweging. De *minister* voegt eraan toe dat de concrete beslissing zal afhangen van de gewichtigheid van het dossier (impact op de regio, impact op de tewerkstelling, financiële impact).

Artikel 35

Over dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 35 wordt aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

Artikel 36

De heer *Penris* meent dat dit artikel zonder voorwerp is. Het artikel stelt gewoonweg dat de huidige en toekomstige Europese regelgeving voorrang heeft op het decreet. Dit is in de internationale rechtsorde de evidentie zelf. Verwijzend naar de

opmerkingen van de Raad van State meent de heer *Penris* dat dit artikel beter geschrapt kan worden aangezien het een evidentie verwoordt.

De *minister* wenst het artikel te behouden. De eigen regelgeving moet steeds conform de Europese regelgeving zijn. Het kan geen kwaad dit expliciet in het decreet op te nemen.

De heer *Stassen* is verrast door het standpunt van de heer *Penris*; in het verleden vond hij het, naar aanleiding van de implementatie van een aantal Europese natuurrichtlijnen, blijkbaar niet zo evident om de Europese regels voorrang te geven. De heer *Penris* repliceert dat zijn toelichting net bedoeld was om zijn tegenstem bij dit artikel te kunnen verklaren.

Artikel 36 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 3 bij 4 onthoudingen.

Artikel 37

Er wordt een amendement ingediend door de heren *Schuermans* en *Laurys* en door mevrouw *Gardeyn-Debever* (*amendement nr. 3*) dat ertoe strekt de in het artikel opgenomen termijn van 3 maanden te verlengen tot 6 maanden. De heer *Schuermans* meent dat de termijn van 3 maanden voor het overleggen van schuldvorderingen te krap bemeten is. Er zijn omstandigheden denkbaar waardoor een onderneming niet bij machte is om dit binnen de drie maanden te doen. De *minister* sluit zich hierbij aan.

Amendement nr. 3 wordt aangenomen met 15 stemmen.

Een ander amendement van dezelfde indieners (*amendement nr. 4*) strekt ertoe om een nieuw artikel 37bis in te voegen waarin de overheid verplicht wordt de toegekende steun binnen de 6 maanden effectief uit te betalen. De *minister* kant zich tegen dit amendement, omdat dit het budgettaire beleid van de overheid onderuit zou kunnen halen. Het uitbetalingsritme van de steun moet steeds conform budgettaire contraintes verlopen.

De heer *Bogaert* wijst erop dat de aanvaarding van dit amendement zou betekenen dat, indien de overheid budgettair niet in staat is om de toegezegde steun binnen de 6 maanden uit te betalen, er in hoofde van de onderneming rechten ontstaan, met inbegrip van het vorderen van verwijlintersten.

De heer *Schuermans* merkt op dat men het amendement in samenhang met de andere artikelen moet lezen. Artikel 2 bepaalt immers dat de toekenning van de steun steeds binnen de voorziene begrotingskredieten moet gebeuren. Het amendement slaat op de uitbetaling van de steun. Als de overheid, binnen de bestaande budgettaire marges, een bepaalde steun toekent, moet ze ook in machte zijn om binnen de zes maanden deze steun uit te betalen. Anders wordt de rechtszekerheid voor de onderneming opnieuw geschaad.

Amendement nr. 4 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 7.

Artikel 37 wordt aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

Artikel 38

Er wordt een amendement ingediend door de heren Van Goethem, Penris en Boutsen (*amendement nr. 8*) dat ertoe strekt om de toegekende steun terug te vorderen van bedrijven die delokaliseren buiten Vlaanderen of overgaan tot collectief ontslag van hun werknemers, behoudens in een geval van openbare ramp of crisis zoals bepaald in artikel 33. Voor het overige behoudt de Vlaamse regering haar vrijheid om de overige gevallen te bepalen waarin tot terugvordering van steun zal worden overgegaan.

De heer *Voorhamme* verwijst naar de zgn. Renault-wet en naar de Vlaamse regelgeving die bepaalt dat de overheid steun kan terugvorderen van bedrijven die overgaan tot sluiting of collectief ontslag en hierbij de regels van informatie en raadpleging van de werknemers niet volgen.

Het amendement lijkt ingegeven door sociale overwegingen, maar zou in de praktijk asociale gevolgen kunnen hebben. Een onderneming moet over de mogelijkheid beschikken om te sluiten of tot collectief ontslag over te gaan, mits het respecteren van de nodige overleg- en informatieprocedures en mits het toekennen van een zo gunstig mogelijke ontslagregeling aan de werknemers. Als men decretaal vastlegt dat in dit geval de onderneming de toegekende steun moet terugbetalen – al beschikt de onderneming op dat ogenblik hoogstwaarschijnlijk niet meer over die fondsen – dan zou de onderneming kunnen overwegen om dit te verhalen op de fondsen die bestemd zijn voor de ontslagrege-

ling van de werknemers. Dit zou voor de werknemers ongunstig uitvallen.

De heer *Penris* kan deze redenering begrijpen, maar vraagt hoe de heer *Voorhamme* dan staat tegenover terugvordering van overheidssteun van bedrijven die delokaliseren. De heer *Sols* antwoordt dat men eerst een definitie van delokalisatie moet geven. Bedrijven kunnen creatieve juridische mechanismen aanwenden bij delokalisatie. Een onderneming kan haar administratieve zetel behouden in het Vlaams Gewest, maar al haar productiefdelingen overhevelen, of enkel een 'slapende' afdeling met een beperkte definitie behouden.

De heer *Bruno Tobback* sluit zich hierbij aan. Overigens zijn er weinig bedrijven die hier een hele productievestiging sluiten en overbrengen naar het buitenland. Delokalisatie is een moeilijk te definiëren en langzaam proces. Meestal begint het met buitenlandse investeringen en de uitbouw van een buitenlandse productievestiging, en eventueel wordt na verloop van enkele jaren besloten om de vestigingen in België te sluiten.

Amendement nr. 8 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3 bij 4 onthoudingen.

Artikel 38 wordt aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

Artikelen 39 tot 42

Over deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen 39 tot 42 worden aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

IV. Tweede lezing op verzoek van een lid (Regl. art. 68, 1 b)

Voor de eindstemming vraagt de heer *Schuermans* de tweede lezing over het decreet. Conform artikel 68 1 b) van het Reglement heeft deze tweede lezing enkel betrekking op de artikelen waarop amendementen zijn aangenomen, in casu de artikelen 2 en 37.

Artikel 2

Er wordt een amendement ingediend door de heren Schuermans en Laurys (*amendement nr. 9*) dat de inhoud van amendement nr. 2 herneemt en ertoe strekt investeringen voor veiligheid als mogelijke basis voor steun op te nemen. De heer *Schuermans* verwijst naar de discussie tijdens de artikelsgewijze bespreking over het al dan niet limitatieve karakter van artikel 6, dat de gronden bevat op basis waarvan de overheid investeringssteun kan toekennen. Uiteindelijk werd gekozen voor een limitatieve interpretatie van het artikel, omdat dit het dichtst aansluit bij de Europese reglementering ter zake.

Het is evenwel mogelijk om overheidssteun voor investeringen in veiligheid via artikel 2 in te schrijven, dat de doelstellingen van het decreet opsomt. Veiligheid kan als een van de doelstellingen worden opgenomen, naast tewerkstelling, dat in eerste lezing bij amendement werd toegevoegd. Veiligheidsinvesteringen kunnen – los van andere investeringen – doorslaggevend zijn voor het voortbestaan van de onderneming. Vele ondernemers worden immers genoodzaakt, al is het maar om verzekeringstechnische redenen, zware investeringen in veiligheid te doen, waar geen return tegenover staat.

De heer *Sols* meent dat het begrip 'veiligheid' al besloten ligt in de term 'sociale en economische aspecten' van artikel 2. Overigens meent hij dat investeringen in veiligheid wel een economische return hebben, ook al staat die niet steeds in verhouding tot de investeringen.

De heer *Schuermans* repliceert dat, als men uitgaat van het argument dat veiligheidsinvesteringen begrepen zijn in de term 'sociale en economische aspecten' in artikel 2, dit evengoed geldt voor 'kwantitatieve en kwalitatieve werkgelegenheidsaspecten'. Nochtans heeft men dit laatste via amendement wel ingevoerd. Ofwel is dit noodzakelijk, en dan kan men evengoed veiligheidsinvesteringen via amendement toevoegen, ofwel is dit niet noodzakelijk, en dan had het ook geen zin om werkgelegenheidsaspecten via amendement in artikel 2 in te schrijven.

De heer *Penris* vindt het onnodig om de hele discussie te herhalen. Wie voor het honoreren van veiligheidsinvesteringen is stemt voor het amendement, wie er tegen is stemt tegen.

De heer *Voorhamme* merkt op dat artikel 2 de doelstellingen van economische expansiesteun ops-

omt. Volgens hem is veiligheid een onderdeel, en geen doel, van het investeringsbeleid. Veiligheid kan volgens hem geen doel op zich zijn van een investering. Sommige ondernemingen moeten zware kosten maken voor veiligheid, maar deze investeringen zijn dan inherent aan het productieproces, zoals andere ondernemingen zwaar moeten investeren in hun machinepark. Als deze investeringen noodzakelijk zijn voor het productieproces, dan is het in dit decreet opgenomen.

De heer *Penris* meent dat men zich evengoed kan afvragen of ecologie dan wel een finaliteit is van het economische beleid. Chemische bedrijven moeten bijvoorbeeld zwaar investeren om tegemoet te komen aan de Seveso-richtlijn. Ook dit zijn veiligheidsinvesteringen. Overigens is veiligheid van de onderneming geen doel van de overheid, maar de aandacht voor veiligheid is dat wel.

De heer *Van Goethem* merkt op dat het veiligheidsaspect van ondernemingen ook van belang is voor bedrijven die zich moeten beschermen tegen bedrijfsspionage.

De heer *Voorhamme* herhaalt zijn argumentatie. Veiligheidsinvesteringen behoren tot de randvoorwaarden voor een onderneming die in research investeert. Chemische bedrijven investeren met het oog op economische performantie. Daarnaast behoren zij ook, omwille van wettelijke verplichtingen, te investeren in veiligheid.

De heer *Bogaert* besluit dat de discussie alleen gaat over investeringen voor veiligheid tegen alle vormen van criminaliteit : investeringen voor de veiligheid van de werknemers zitten besloten in de sociale aspecten, investeringen voor ecologische veiligheid zitten besloten in ecologische aspecten die in het decreet, in het kader van de duurzame ontwikkeling, zijn opgenomen.

Amendement nr. 9 wordt verworpen met 7 stemmen tegen 5.

Artikel 2 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen.

Artikel 37

Over dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 37 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

V. Stemming over het geheel

Het ontwerp van decreet betreffende het economisch ondersteuningsbeleid wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen.

De in eerste lezing door de commissie aangenomen artikelen gelden als tekst aangenomen door de commissie.

De verslaggever,

De voorzitter,

Frans DE COCK

André-Emiel BOGAERT

HOORZITTING OVER HET ONTWERP VAN DECREET BETREFFENDE HET ECONOMISCH ONDERSTEUNINGSBELEID

De voorzitter : Ik heet iedereen welkom op deze vergadering die vrij belangrijk is, gezien het ontwerp van decreet nogal wat gevoelens losweekt.

De jongste tijd gaat de Europese Commissie meestal niet in op de uitnodigingen vanuit het Vlaams Parlement om een afgevaardigde te sturen naar een of andere hoorzitting. In dit geval ontvingen we een brief van de heer Wouter Pieké waarin hij bevestigde dat hij onze uitnodiging had ontvangen. Hij kon er echter niet op ingaan. Ik citeer zijn brief :

"Geachte heer,

Uw uitnodiging heb ik goed ontvangen. U vraagt of ik "de visie van de Europese Commissie op dit ontwerp van decreet" zou willen toelichten.

Dit is helaas onmogelijk, omdat de Europese Commissie nog niet in de gelegenheid gesteld is om een visie te vormen. Slechts op grond van een officiële aanmelding in de zin van Art. 88 lid 2 EG-Verdrag kan de Commissie haar visie in een beschikking vastleggen. Een dergelijke aanmelding heeft echter nog niet plaats gehad.

Tot op heden zijn er slechts informele gesprekken geweest met het DG Concurrentie van de Commissie over een voor-ontwerp van decreet. Wij wachten nog op de officiële aanmelding, waarna een ontwerp van beschikking zal worden opgesteld, dat vervolgens aan alle betrokken Commissiediensten zal worden voorgelegd. Pas na deze interne consultatie zal de Commissie de (eventueel gewijzigde) beschikking kunnen geven."

Zowel vanuit het kabinet als vanuit de administratie heeft men ons gevraagd een bondige uiteenzetting over het call-systeem in te lassen. De vrees bestond immers dat aan de genodigden veel vragen zouden worden gesteld over het call-systeem, die niet ter zake zijn. Daarom zal de heer Tim Ampe van de administratie Economie hierover een uiteenzetting houden.

1. Uiteenzetting door de heer Tim Ampe, administratie Economie

De heer Tim Ampe : We hebben zelf voorgesteld om het systeem, dat werd uitgewerkt toe te lichten. Dat staat immers niet in het decreet, maar wel in het ontwerp van besluit dat in het kabinet wordt voorbereid.

We hebben ons voorstel geformuleerd op basis van een sterkte-zwakte-analyse van de huidige systeem van expansiesteun. Deze analyse betrof de efficiëntie en de effectiviteit van dat systeem. We hebben ons dus afgevraagd of de maatregel administratief eenvoudig is en of hij doet wat hij hoort te doen (efficiënt) en bovendien transparant en voorspelbaar is, zowel voor de klant als voor de overheid (effectief). We hebben ook de voor- en nadelen van een open end systeem onderzocht.

Inzake doelgerichtheid zijn er in het kader van de huidige expansiesteun een aantal criteria geformuleerd op basis waarvan men steun kan claimen. Sommige van deze criteria zijn aangereikt vanuit het standpunt van tewerkstelling, bijvoorbeeld de tewerkstellingssteun die nu werd opgeschort. Andere criteria zijn aangereikt vanuit de ruimtelijke economie, zoals de steun voor de eerste investering in een KMO-zone (inbreidingssteun). Nog andere hebben te maken met invalshoeken als ruimtelijke ordening, mobiliteit en milieu. Er zijn ook ad hoc criteria zoals de steun die een compensatie moet bieden voor de hinder door openbare werken.

Al bij al zijn er dus niet zoveel economische componenten, behalve dan de steun voor de omzetting. Dat heeft repercussies voor de effectiviteit van de maatregel. Veel doelstellingen kennen in feite geen afname. De twee belangrijkste criteria waarvan gebruik wordt gemaakt zijn de omzetting en de tewerkstelling.

Is de investeringssteun transparant? De laatste tien jaar werden er binnen de Europese Unie directieven, richtlijnen, verordeningen en kaderrichtlijnen uitgevaardigd over expansiesteun, waarbij telkens drie elementen terugkomen.

Europa wil een afbouw van het beleid dat focust op bepaalde sectoren. Europa kan wel accenten leggen op sectoren met overproductiviteit, zoals de staalsector, de synthetische vezels en de automobielsector. Ten tweede wordt ook de steun aan grote ondernemingen afgebouwd omdat men ervan uitgaat dat die een grote impact heeft op de handelstromen tussen de lidstaten, zodat hij meer concurrentievervalsend werkt dan de steun aan KMO's. Ten slotte worden ook de regionale ontwikkelingszones die nu bestaan, onder meer in een deel van Oost-Vlaanderen en Limburg, afgebouwd. Met de uitbreiding van de EU zou er vanaf 2006 immers worden gesnoeid in de regionale ontwikkelingszones.

De laatste tien jaar werden ook gekenmerkt door Vlaamse beleidsprioriteiten zoals de focus op wetenschapsbeleid met een economische finaliteit en de nadruk op infrastructuurwerken met een sterke economische component.

Het gevolg is dat de richtlijnen voor de investeringssteun niet langer transparant zijn, noch voor de overheid, noch voor de klant. De richtlijnen zijn dan ook vatbaar voor interpretatie. Zo wordt er steun toegekend voor innovatieve technische procédés. We kunnen ons echter afvragen of die procédés innovatief moeten zijn op het niveau van het bedrijf, van de sector of van het Vlaams Gewest. Men kan zich ook afvragen of de nieuwe financieringsvormen die de laatste jaren worden gehanteerd, voor investeringssteun in aanmerking komen.

Ook voor de ambtenaren is het niet makkelijk de richtlijnen correct toe te passen. Naargelang het dossier moet de ene dan wel de andere richtlijn worden toegepast. Dat leidt tot betwistingen met de klant.

De huidige investeringssteun is grotendeels voorwaardelijk. De investering moet gepaard gaan met voorwaarden als een omzetstijging of een toename van de werkgelegenheid. Zolang die voorwaarden niet zijn gerealiseerd, wordt er niet uitbetaald. Zo is er een divergentie ontstaan tussen de aangegane verbintenissen en de uitbetaalde steun. Dat impliceert dat de onderneming op lange termijn in een onzekere situatie verkeert. Zo is niet meer zeker dat de beloofde steun ook zal worden uitgekeerd. Dat hangt af van de mate waarin de voorwaarden gerealiseerd zijn. In de praktijk vragen de ondernemingen vaak verlenging van de termijn, zowel in tijden van hoogconjunctuur als van laagconjunctuur. Vorig jaar, toen er een grote schaarste op de arbeidsmarkt was, werden termijnverlengingen aangevraagd om aan de werkgelegenheidscriteria te kunnen beantwoorden. In tijden van laagconjunctuur verlangt men dergelijke verlenging om de omzet voldoende te laten stijgen om steun te kunnen krijgen.

Ten gevolge van deze verlengingen stijgt de verwerkingstijd. Normaal gezien is een investeringsprogramma binnen de drie en vier jaar afgerond, maar nu is dat soms tot negen jaar. Dat leidt tot de ontevredenheid bij de klanten.

Als de onderneming niet voldoet aan de voorwaarden, krijgt ze geen steun. Als het bedrijf beter presteert op gebied van bijvoorbeeld omzet en werkgelegenheid, stijgt de steun niet. In beide gevallen is de onderneming de dupe.

Het open-end-systeem houdt in dat elke klant, die voldoet aan de voorwaarden, recht heeft op steun. Uit de cijfers blijkt dat expansiesteun een conjunctuurgevoelig instrument is. Als de economie opleeft, worden veel dossiers ingediend. Gaat het minder goed, zijn er minder dossiers.

Vanuit economische invalshoek bekeken is dat niet positief. Er wordt immers geld in de economie geïnjecteerd op een ogenblik dat het niet echt nodig is en omgekeerd. Het resultaat zijn budgettaire ontsporingen. In hoogconjunctuur zijn de budgetten niet hoger en worden de dossiers dus uitgesteld. Men heeft gepoogd daaraan te remediëren onder meer door de interventiemarge te verlagen.

Na de opschorting van de meertewerkstellingssteun, is de bruto voorwaardelijke steun gedaald onder de 5 procent. Bij de voorwaardelijke steun is er een verschil van 50 procent tussen de verbintenis en de betaling. Dat betekent dat slechts 50 procent van de beloofde steun uitbetaald wordt.

Er is een cyclisch dossierverloop, maar het personeelsaantal blijft gelijk. Bij een toevloed aan dossiers stijgen de wachttijden. Dat heeft soms tot gevolg dat de steun pas wordt uitbetaald nadat de investeringen gebeurd zijn. De effectiviteit van dergelijke steun valt te betwijfelen.

Een alternatief zou zijn om alle steunaanvragen per jaar samen te voegen en de subsidies pro rata te verdeelen over alle dossiers. Dat heeft tot gevolg dat de effectieve steun daalt naarmate de overbevraging stijgt. Alle bedrijven krijgen maar een klein percentage van de gevraagde steun. Dat resulteert in een grote ontevredenheid bij de klanten.

Een ander alternatief is het huidige systeem verstrengen. Een eerste mogelijkheid is het interventiepercentage te verlagen. Nog minder steun, zou echter niet meer relevant zijn. We kunnen ook bepaalde sectoren uitsluiten.

De Europese Commissie is daar tegen. Het zou ook mogelijk zijn om bepaalde investeringen uit te sluiten van steun. Is het echter de taak van de overheid om het belang van de investering te beoordelen? De administratie vindt dat de ondernemer zelf daarvoor beter geplaatst is. Beide alternatieven voldoen dus niet.

We zijn dan op zoek gegaan naar een ander alternatief. In Italië bestaat al een aantal jaren een call-systeem. Ook in Vlaanderen bestaat dergelijk systeem, zij het dan op kleinere schaal. Het hefboomsysteem verdeelt een vast bedrag over bedrijven, met cofinanciering van Europa. Ook bepaalde IWT-steunmaatregelen zijn gebaseerd op een call-systeem. De evaluatie van het Italiaanse call-systeem was positief. Gesteunde ondernemingen presteren beter op gebied van omzet, werkgelegenheid en rendabiliteit. Dergelijke steun versterkt ook de kredietpositie van de bedrijven ten aanzien van de banken. Ze krijgen goedkopere leningen. Het Italiaanse systeem is transparant. De goedkeurings- en betalingstermijnen zijn zeer streng. De beoordelingscriteria zijn duidelijk.

Door de concurrentie bij de call moeten de ondernemingen zo veel mogelijk informatie geven. Nu is de asymmetrie inzake informatie tussen de kredietgever en -nemer dikwijls een probleem bij de behandeling van de dossiers. De ondernemingen, die vooraan gerangschikt staan, worden maximaal gesteund.

Het Italiaanse systeem werkt alleen via internet. Dat vermindert de administratieve rompslomp bij de administratie en de onderneming. Het systeem is budgettair beheersbaar want men werkt met gesloten budgetten. Het is ook meer voorspelbaar dan het huidige systeem: op korte termijn is er relatieve zekerheid.

Ons voorstel is geïnspireerd op het Italiaanse model. In het systeem kan altijd een dossier ingediend worden. De call wordt twee maal per jaar afgesloten op vooraf vastgelegde tijdstippen. Binnen de vier maanden valt de beslissing. Ongunstig gerangschikte dossiers kunnen deelnemen aan een volgende oproep.

De procedure bestaat uit twee delen. Vooreerst wordt de rangorde van de ondernemingen bepaald. Hierbij wordt de onderneming beoordeeld. Om de grootte van de steun te bepalen wordt de investering beoordeeld. Een beoordeling van de onderneming impliceert dat het volledige bedrijf gescreend wordt. Daarbij houdt men rekening met twee invalshoeken.

De onderneming moet economisch rendabel zijn. Er mag geen verliesfinanciering zijn. Daarvoor zijn er een aantal criteria gedistilleerd uit een faillissementspredictiemodel. Daarenboven moet het bedrijf voldoen aan de beleidsprioriteiten van de Vlaamse regering. Dat betekent duurzaamheid, zowel op sociaal, economisch en ecologisch gebied. Innovatie is belangrijk. Het bedrijf moet ook op vlak van ICT voldoende presteren. Bovendien worden starters positief gediscrimineerd.

Na de eerste fase krijgt elke onderneming een bepaalde score en wordt de rangschikking bepaald. In fase 2 worden de investeringen beoordeeld. Alle investeringen, mits ze geactiveerd worden, zijn voor ons aanvaardbaar op voorwaarde natuurlijk dat Europa ze goedkeurt. Een aantal maanden geleden hebben we bijvoorbeeld beslist dat ook veiligheidsinvesteringen konden gesteund worden. De overheid kan immers niet beoordelen of dergelijke investering al dan niet noodzakelijk is voor de onderneming. De overheid kan niet in de plaats van de ondernemer treden. Er is geen reden om bepaalde sectoren uit te sluiten, tenzij Europa anders beslist. Uiteindelijk worden de middelen verdeeld over ondernemingen in functie van de gevraagde steun. Dit systeem staat in een ontwerp van besluit.

Het voorstel voldoet aan de principes van continuïteit, transparantie en administratieve eenvoud. Het systeem is voorspelbaar en budgettair beheersbaar. Het komt tegemoet aan de verzuchtingen van de Vlaamse en Europese overheid en het bedrijfsleven.

De voorzitter : Het gaat hier dus over uitvoeringsbesluiten van een nog goed te keuren decreet. De hoorzitting is bedoeld om het ontwerp te kunnen beoordelen. Ik dank de spreker.

2. Uiteenzetting door de heren Mark Andries en Karl Collaerts, Vlaams Economisch Verbond (VEV)

De heer Mark Andries : Vooreerst wil ik benadrukken dat het VEV de voorkeur geeft aan lastenverlaging boven subsidies aan bedrijven. Als het moet kiezen tussen subsidies en fiscale stimuli, kiest het voor die laatste : fiscale stimuli werken het meest marktconform en zijn administratief het minst belastend. Het is echter nog altijd de federale overheid die de belangrijkste fiscale bevoegdheden ten aanzien van bedrijven – als RSZ en vennootschapsbelasting – in handen heeft, terwijl het overheidsbestuur dat bevoegd is voor het stimuleren van hete economisch leven op fiscaal vlak maar weinig vermag.

Het blijft overigens wachten op een Vlaams initiatief inzake een verlaging van resultaatonafhankelijke belastingen, zoals de onroerende voorheffing op materieel en outillage en gemeentelijke belastingen op drijfkracht. De initiatieven die deze regering ter zake had aangekondigd, zijn tot op heden uitgebleven.

Bij gebrek aan fiscale stimuli blijft investeringssteun vandaag een belangrijk instrument van het Vlaams economisch beleid, zowel voor het aantrekken van investeringen als voor het bevorderen van de economische groei. Het is ook belangrijk dat in middelen voorzien blijft voor een vraaggerichte ondersteuning van de economische groeikracht en investeringen, met bedrijven als doelgroep. Er is bovendien nood aan een stroomlijning, vereenvoudiging en heroriëntering van het bestaande subsidie-instrumentarium. Een kaderdecreet komt ons daarom goed uit. We willen ook de zekerheid dat de subsidies die er zijn, niet achteraf door Europa in vraag kunnen gesteld worden.

We pleiten ervoor in de steunmaatregelen vooreerst het accent te leggen op alles wat verband houdt met opleiding en vorming. Ook inzake onderzoek en ontwikkeling heeft Vlaanderen een achterstand te overbruggen. Verder is het volgens ons zinvol stimuli voor milieu-investeringen te ontwikkelen. We denken ook aan steunmaatregelen voor de herlokalisatie van – niet alleen zonevreemde – bedrijven : iedereen heeft baat bij de juiste bedrijven op de juiste plaats. Tot slot pleiten we ook voor steun aan startende ondernemers.

Al op 12 september 2001 heeft de SERV een eerste advies uitgebracht over het voorontwerp van decreet, waar wij uiteraard nog steeds achter staan. In het huidige ontwerp is trouwens met een aantal van onze opmerkingen rekening gehouden. Maar ook nu nog blijven we op onze honger wat enkele punten betreft. Zo zou artikel 5 best in afwijkingmogelijkheden voorzien op de regel dat de steun moet worden aangevraagd voordat de uitvoering van het project wordt aangevat.

Artikel 37 bepaalt dat, als een investeringsproject uitgevoerd is, een bedrijf drie maanden tijd krijgt om het dossier over te maken aan de administratie, zoniet vervalt de steun. We pleiten ervoor die overleggingstermijn te verlengen tot zes maanden. Ten slotte vragen we dat het decreet ook aan de overheid maximumtermijnen zou opleggen. Om te vermijden dat een bedrijf jarenlang moet wachten op antwoord op een dossier, lijkt het ons redelijk dat voor de overheid dezelfde termijn geldt als voor de bedrijven.

Het VEV is er tot slot niet voor te vinden in een uitvoeringsbesluit te bepalen dat er zal gewerkt worden met een call- of wedstrijdformule voor bepaalde investeringsprojecten. Investeerders hebben immers nood aan rechtszekerheid. De uitkomst van de wedstrijd is een factor van onzekerheid, die hen ervan weerhoudt daarmee rekening te houden bij een investeringsbeslissing. Bovendien is het onwenselijk en ondoenbaar om investeringsprojecten en bedrijven met elkaar te vergelijken. Bij een wedstrijd gaan bepaalde sectoren bijna automatisch bovendrijven en andere achteruit gesteld worden. Daarom schuift men beter harde criteria naar voren die voor iedereen gelden. Tot slot dreigt de administratieve last voor de bedrijven nog zwaarder te worden, wat in het nadeel speelt van bedrijven die daarin niet onderlegd zijn.

Men verwees naar het voorbeeld van het Vlaamse hefboomkrediet voor opleidingen. Dat is voor ons een voorbeeld van hoe het niet moet. Dit systeem was op het vlak van administratie zeer bedrijfsonvriendelijk.

De heer Karl Collaerts : De overheid moet in eerste instantie een 'level playing field' creëren en de naleving ervan bewaken. Dat impliceert dat ondernemingen zo min mogelijk discriminatoir worden behandeld. Daarom is het VEV eerder voorstander van lineaire maatregelen, zoals bijvoorbeeld een lineaire verlaging van het tarief in de vennootschapsbelasting. Deze maatregel beklemtoont de rol van winst als selectie criterium van investeringsprojecten.

In tweede instantie is specifieke overheidssteun mogelijk om bijvoorbeeld positieve externaliteiten, zoals onder meer fundamenteel onderzoek en vorming door ondernemingen, aan te moedigen en negatieve externaliteiten, bijvoorbeeld veroorzaakt door een relatief minder milieuvriendelijk productieproces, te vervangen door duurzamere alternatieven.

Thans is het zo dat ondernemingen die een investeringsproject indienen dat intrinsiek aan de toewijzingscriteria voldoet en volgens de huidige regelgeving dus in aanmerking komt voor expansiesteun, er rekening mee kunnen houden in hun investeringsbeslissing. Indien men voldoet aan de criteria heeft men recht op investeringssteun. Dit bevordert de rechtszekerheid. Het call-systeem versterkt de rol van de overheid in de zin dat een onderlinge afweging wordt gemaakt tussen de verschillende investeringsprojecten. Zo verhoogt de overheid het risico op een door haar geïnduceerde concurrentievervalsing tussen 'goede' en 'minder goede' ondernemingen. En dit ondanks het feit dat beide ondernemingen in principe een vanuit maatschappelijk oogpunt waardevolle investering verrichten.

De heer Jos Stassen : Het gaat hier eigenlijk om een enveloppensysteem, dat wordt vertaald in een soort van wedstrijd. Ook in sectoren als het onderwijs of cultuur heeft de Vlaamse Gemeenschap ervoor moeten kiezen om met enveloppen te werken, omdat dit de enige manier is om ervoor te zorgen dat begrotingen niet overbelast worden. Welk alternatief schuift het VEV naar voren ?

Milieu-investeringen worden hier voorgesteld als negatieve marktvaling, terwijl de voorzitter van het VEV recent nog verklaard dat milieu-investeringen net toekomstgericht waren. Wat bedoelde de heer Collaerts met zijn uitspraak ?

De heer Mark Andries : Het kan inderdaad om budgettaire redenen aangewezen zijn om met een enveloppenfinanciering te werken, maar er zijn wel alternatieven. Zo kunnen de gevolgen van de conjunctuur geneutraliseerd worden door de aanleg van een fonds. Het is ook niet ondenkbeeldig dat de overheid bepaalde steunprogramma's stopzet als het overheidsgeld op is. De overheid zou dergelijke uitgaven goed moeten kunnen begroten, maar als het geld op is, is het op en moet dit op een rechtszekere manier aan de rechthebbers kunnen worden meegedeeld. Ik denk bijvoorbeeld aan de stopzetting van de tewerkstellingssteun door de invoering van de opleidingscheques in Vlaanderen.

De heer Karl Collaerts : Het ombuigen van de negatieve milieu-externaliteiten impliceert milieu-investeringen die zowel goed zijn voor de ondernemingen die het vertrouwen van de samenleving willen verdienen, als voor de samenleving zelf die immers kan genieten van een gezondere leefomgeving in combinatie met de tewerkstelling die de economische activiteit met zich meebrengt. Onze voorzitter heeft dit reeds herhaaldelijk beklemtoond. Omwille van de maatschappelijke baten is het wenselijk dat de overheid, binnen de Europese contouren, de snellere en ruimere verspreiding van efficiënte en duurzame milieutechnologie ondersteunt. Zulke milieu-investeringen zijn dus juist wenselijk zowel voor de onderneming en zijn werknemers als voor de samenleving.

De heer Jacques Laverge : Ik ben het volledig eens met het uitgangspunt van het VEV dat subsidies te mijden zijn. Fiscale stimuli en ondersteuning zijn inderdaad de meest rechtvaardige vorm van steun. Intussen belijden heel wat bedrijven hun geloof in de afschaffing van subsidies, terwijl ze er allemaal snel bij zijn om subsidies aan te vragen.

Het VEV merkt op dat het nieuwe systeem geen rechtszekerheid zou bieden. Ik wijs erop dat we gedurende drie jaar middelen hebben moeten aanwenden om verbintenissen uit het verleden na te komen. Dit wil zeggen dat bedrijven die investeringen hebben gedaan en in aanmerking kwamen voor steun, vier tot vijf

jaar hebben moeten wachten op hun geld. Is dat dan zo efficiënt? In het nieuwe systeem zouden de winnende ondernemingen er zeker van zijn dat ze de financiële middelen krijgen terwijl ze deze nodig hebben.

Het zou volgens het VEV bovendien niet wenselijk en ondoenbaar zijn om investeringsprojecten van bedrijven met elkaar te vergelijken. De Vlaamse overheid heeft echter wel het recht om oriënterend te kunnen optreden met maatschappelijk geld. In het huidige systeem is er geen enkele plaats voor een politieke, sociale of economische strategische visie. Alle ondersteuningën gebeuren ad hoc.

Het VEV meent dat door het nieuwe systeem de administratieve lasten zouden toenemen. De administratie is hier toch net komen betogen dat de administratieve last zwaar zal verminderen?

De heer Mark Andries : Een late uitbetaling van gelden waarop een bedrijf recht heeft, is inderdaad niet prettig, maar daar kan een bedrijf wel mee leven. Een bedrijf wil alleen maar zo snel mogelijk een antwoord op de vraag of het die middelen al dan niet zal ontvangen.

De vrees leeft in de sector, en volgens mij niet onterecht, dat bedrijven van een bepaalde omvang en uit bepaalde sectoren steeds het pleit zullen winnen, en dat andere steeds het onderspit zullen delven. De praktijk zal dit nog moeten uitwijzen.

Het is niet omdat men on line geld kan aanvragen, dat de administratieve last vermindert. Integendeel zelfs, administratieve vereenvoudiging en e-government zijn zeker geen synoniemen.

De heer Robert Voorhamme : Het VEV zendt verwarrende boodschappen uit. Blijkbaar gaat vandaag een absolute voorkeur uit naar fiscale maatregelen. Subsidiesystemen worden gezien als een soort van aanvullende stimulus, dat als kenmerk heeft dat de overheid oriënterend kan optreden.

Het VEV houdt, althans met de lippen, al verschillende jaren een pleidooi voor verantwoord ondernemerschap. Nu er een voorstel van wetgeving voorligt, dat dit stimuleert, krabbelt u meteen terug. Want uw pleidooi om de lat voor alle ondernemingen gelijk te leggen staat haaks op het feit dat u ook voorstander bent van een stimulans naar meer verantwoord ondernemen omdat dat een meer duurzame economische onderneming toelaat.

Dat de investeerders geen zekerheid zullen hebben klopt niet, want de criteria waarop gequoteerd zal worden zullen uiteraard bekend zijn. Zij zullen dus effectief een stimulans in de beoordeling kunnen zijn. Als u beweert dat u de criteria niet kent is dat volgens mij een zekere vooringenomen intentie. Laten we pas een oordeel vellen eens de criteria zullen bekend zijn.

U zegt dat het onwenselijk is investeringsprojecten met elkaar te vergelijken. Ik sluit volledig aan bij de vrij sociaal-democratische visie van de heer Laverge waarbij men het recht om in een economisch beleid oriënterend te werken niet kan ontnemen, en waarbij de overheid het recht heeft om te zeggen welke investering zij verkiest en dus stimuleert.

U geeft de voorkeur aan lineaire maatregelen, en beweert uitdrukkelijk dat u de eventuele euvels die daaruit voortspruiten wil oplossen door een fonds. Een van de grote gebreken van de expansiewetgeving tot op vandaag was dat het cyclusversterkend en dus niet cycluscompenserend was.

Voor een overheid is het belangrijk, zeker met aanvullende stimuli, ervoor te zorgen dat op het ogenblik dat een cyclus neergaand of in een dieptepunt is de investeringen maximaal aangemoedigd worden. Op het ogenblik echter dat de investeringen spontaan gebeuren getuigt het niet van een goed beleid als men het grootste deel van de middelen vastlegt in investeringen die sowieso zouden gebeurd zijn.

Het pleidooi voor een fonds is eigenlijk een pleidooi voor een groter cyclusversterkende werking. Maar u houdt ook een pleidooi voor het tijdelijk stopzetten van investeringen bij budgettaire beperkingen. Dit strookt niet met uw bekommernis tot vrijwaring van een gelijke behandeling van ondernemingen.

In uw pleidooi zitten een aantal incoherenties tussen de visie die het VEV zelf verkondigt tijdens zijn congressen en de uiteenzetting die u hier houdt. Kunt u hier klaarheid inbrengen? Het is onduidelijk met welke accenten wij moeten rekening houden.

De heer Mark Andries : Ik denk dat er een begripsverwarring is rond wat wij bedoelen met verantwoord of duurzaam ondernemen. Wij hebben er altijd de nadruk op gelegd dat duurzaam ondernemen een opdracht is voor elke onderneming. Het is een misvatting dat het gaat om een competitie hier op zijn mooist mee uit te pakken, en dat er daarbij beloningen gaan naar mooie labels en sancties naar wie op de achtergrond blijft.

U weerlegt het feit dat er geen zekerheid is voor bedrijven omdat ze de criteria niet kennen. Het is inderdaad zo dat de bedrijven bij voorbaat weten waarop de jury zich zal baseren. Maar wat ze niet weten is hoe ze zich ten opzichte van andere bedrijven die ook naar een prijs dingen zullen situeren.

De bedoeling van investeringssubsidie is een bepaald signaal te geven aan de investeerder om op een gegeven moment de investeringsbeslissing in positieve zin te beïnvloeden. Wij denken dat de overheid deze doelstelling op deze manier niet zal kunnen waarmaken. Met dit systeem zal het meeneemeffect waar u naar verwijst alleen maar in de hand gewerkt worden.

U stelt volkomen terecht dat de overheid zelf moet kunnen beslissen aan welk soort investeringsprojecten ze haar geld uitgeeft. Maar wij vinden dat het dan wel haar plicht is om de criteria heel duidelijk bekend te maken. Alleen op die manier kunnen de bedrijven zekerheid krijgen over of zij al dan niet op overheidssteun zullen kunnen rekenen. In de eerste plaats blijven de ondernemingen natuurlijk zelf investeren. Maar bij tegemoetkoming van de overheid kunnen heel duidelijke criteria ervoor zorgen dat men niet met een wedstrijdssysteem hoeft te gaan werken.

De heer Karl Collaerts : We denken dat het beïnvloeden van de conjuncturele cycli via de expansiesteun geen expliciete beleidsdoelstelling is. In een kleine open economie als de Vlaamse is de effectiviteit van een discretionair conjunctureel beleid door de invoerlekken immers vrij beperkt. Omgekeerd geloven we om dezelfde reden ook niet dat de expansiesteun an sich de conjunctuur wezenlijk zal beïnvloeden. Expansiesteun is wel een beleidsinstrument dat structurele beleidsdoelstellingen, over de conjunctuurcycli heen, tracht te realiseren. Daar kan zich haar toegevoegdewaarde situeren.

De heer Eddy Schuermans : Ik denk dat het nuttig is eens rond te kijken naar de ons omringende regio's. Ik denk niet dat er, met uitzondering van Italië, ergens anders sprake is van het call-systeem.

Mij valt op dat men zegt dat de huidige regeling niet oriënterend zou zijn. Nochtans heeft het parlement of de regering in de loop van de jaren altijd nieuwe klemtonen gelegd op dat vlak.

Er werd aangekondigd dat men de meertewerkstelling terug decretaal zou meenemen bij de behandeling van dit decreet. Wat is uw appreciatie daarvoor?

De heer Mark Andries : Men mag dit gerust in het decreet inschrijven, het heeft immers de bedoeling de Vlaamse Regering heel veel ruimte te geven om een aantal vormen van steun die Europa toelaat te gaan invoeren via diverse uitvoeringsbesluiten.

Wij hebben er geen probleem mee zoveel mogelijk mogelijkheden open te laten. Het lijkt ons geen goed idee een aantal oriënteringscriteria kort na elkaar op te nemen en daarna weer af te voeren.

Anderzijds werkt meertewerkstellingssteun eerder als een botte maatregel omdat het bedrijf dat die investering doet niet a priori het bedrijf is waar de meeste jobs tot stand gebracht worden. Onze economie zit ingewikkelder in elkaar dan vroeger meertewerkstellingssteun laat vermoeden. Meertewerkstellingssteun is bovendien een vorm van expansiesteun die zowel voor de onderneming als voor de administratie zeer duur is. De opleidingscheques zijn in die zin veel klantvriendelijker.

De heer Jos Stassen : Het VEV heeft grote vragen bij het call-systeem, maar over zijn alternatieven moeten we toch eens goed nadenken. Het VEV volgt de Vlaamse begroting op de voet en benadrukt steeds dat de overheid de budgettaire gevolgen van haar beslissingen goed moet inschatten.

Deze strikte logica valt niet te rijmen met zijn alternatieven. Op een bepaald moment zal het vooropgestelde budget op zijn. Wat dan ? Zorgen we zo niet voor onzekerheid ? Getuigt dat van goed bestuur ?

De heer Mark Andries : Maar de Vlaamse regering doet dat nu toch ook. Ze voorziet in een bepaald budget voor opleidingscheques. Als het budget op is, moeten de ondernemingen even geduld oefenen tot 1 januari van het volgende jaar. Dat lijkt vreemd, maar is dus geen nieuw principe. De bedrijven kunnen ermee leven.

De heer Jos Stassen : Er is toch een verschil tussen een opleiding organiseren en investeren in bijvoorbeeld een nieuwe afdeling. Een opleiding kan gemakkelijk uitgesteld worden als er even geen cheques zijn. Bedrijven die besluiten te investeren kunnen we toch niet koudweg melden dat het budget al op is.

De heer Mark Andries : Maar nu moeten de bedrijven toch ook enkele maanden op een antwoord wachten. Alle dossiers moeten bestudeerd worden alvorens men beslist welke de beste bedrijven en welke de beste dossiers zijn. De onzekerheid zit toch ook in dit wedstrijdmodel.

De heer Jos Stassen : Het voordeel van dit systeem is wel dat de overheid criteria kan vastleggen. Ze kan een bepaald soort ondernemingen stimuleren.

De heer Mark Andries : Maar ook in een systeem dat alle bedrijven gelijk behandeld kan de overheid selectief zijn. Ze kan toch ook bepaalde accenten leggen in een systeem dat rechtszekerheid biedt.

De heer Eric Van Rompuy : Expansiesteun moet structureel zijn en niet conjunctureel. Soms duurt het tot twee jaar vooraleer bedrijf beslist een bepaalde investering te doen. De expansiedossiers van bijvoorbeeld Volvo bewijzen dat. Door de lange duur zijn dergelijke investeringen niet conjunctuurgebonden.

Minister Gabriels zegt dat jaarlijks een aantal projecten van meer dan 500 miljoen euro toegekend zullen worden, los van het call-systeem. Daarnaast is de grootte van de onderneming een andere onduidelijke factor. De ranking wordt immers opgemaakt na een oordeel over het bedrijf en over de geplande investering. Wat vindt de VEV ervan dat het duidelijke onderscheid tussen ondernemingen en KMO's verdwijnt ? Zal dat er niet voor zorgen dat een bepaald soort ondernemingen bevoordeeld wordt ?

De heer Mark Andries : Wij vinden het geen goede zaak dat in de eerste plaats de ondernemingen met elkaar vergeleken zullen worden. Dat zal alleen maar leiden tot scheeftrekkingen.

Als het de bedoeling is om het call-systeem niet op grote investeringen toe te passen, zijn wij daar voorstander van. Aangezien wij geen voorstander zijn van het call-systeem, zijn wij blij met alle uitzonderingen erop. Het is bovendien niet onverstandig om een extra troef achter te houden voor grote investeringen. Stel dat we Ford Genk enkele maanden geleden hadden moeten zeggen dat ze zich moesten inschrijven voor een wedstrijd en zes maanden geduld moesten oefenen. Ik denk dat de gevolgen daarvan dramatisch geweest zouden zijn.

De voorzitter : Aangezien het hier een kaderdecreet betreft, moet het Vlaams Parlement heel attent optreden. Ik had een debat verwacht over tewerkstellingssteun en gedifferentieerde steun, maar totnogtoe heeft men het vooral over het call-systeem.

Nogal wat mensen zijn verwonderd door de conservatieve houding van het VEV. Ik denk dat voor het call-systeem het gezegde onbekend is onbemind opgaat. Over het Italiaanse systeem hoor ik zowel positieve als negatieve reacties. Heeft het VEV daar een beter zich op ?

Voor de federalisering verleende de federale overheid alleen maar steun in crisismomenten. Denk maar aan de Nationale Sectoren. Daarnaast was er nog een chronologisch systeem dat tot budgettaire ontsparingen kon leiden. Heeft de VEV schrik om terug in een competitie-model te vervallen zoals vroeger ?

Ten slotte worden gemeentelijke en provinciale overheden soms geconfronteerd met een acuut probleem, wanneer een bedrijf met vertrekken dreigt wanneer een bepaalde investeringssteun niet wordt toegekend. Denkt u ook dat het call-systeem voor dergelijke situaties geen oplossing biedt ?

De heer Mark Andries : Ook de heer Van Rompuy heeft deze vraag al gesteld en ik heb daar bevestigend op geantwoord. De overheid moet een slag om de arm houden. Om belangrijke bedrijven te kunnen behouden moet de overheid over dergelijke instrumenten beschikken, maar men mag er niet om de haverklap gebruik van maken.

We zijn inderdaad geen voorstanders van het call-systeem, maar dat heeft niets te maken met een eventueel wantrouwen tegenover de Vlaamse regering of de administratie. We zijn er ons wel van bewust dat het gevaar voor een persoonlijke appreciatie van het dossier groter wordt naargelang de criteria vager worden. Criteria over het opleiden van een bepaald aantal laag- of hogeschoolde mensen zijn veel concreter dan bijvoorbeeld het criterium duurzaam ondernemen.

Op de vraag over het Italiaanse systeem moet ik het antwoord schuldig blijven. De SERV heeft een tweetal jaar geleden een studie gemaakt over de verschillende vormen van investeringssteun in Europa. Men zou kunnen nagaan of dat systeem informatie bevat over het Italiaanse systeem. Wij hebben echter geen weet van een echte evaluatie.

De voorzitter : Ik zal aan de commissiesecretaris vragen dat hij contact opneemt met de SERV en dat hij een kopie van deze studie bezorgt aan de leden van deze commissie.

Ik dank de afgevaardigden van het VEV voor hun bijdrage.

3. Uiteenzetting door de heer Johan Bortier, directeur studiedienst Unizo

De heer Johan Bortier : Ik dank de leden van deze commissie voor de uitnodiging.

Tijdens deze hoorzitting werd al heel wat gezegd over dit onderwerp. De standpunten van Unizo sluiten sterk aan bij die van het VEV. Ik zal hier zes slides toelichten. Ik wil het hier vooral hebben over het ontwerp van decreet en over de uitvoering van het decreet. Daarbij wil ik het niet alleen hebben over het call-systeem, maar ook over andere interessante maatregelen.

Over het algemeen staan we positief tegenover dit voorstel van decreet. Naar aanleiding van de vorige verkiezingen hebben we in januari 1999 een document verspreid waarin we stelden dat de huidige wetgeving zeer complex is en dat er, met het oog op een administratieve vereenvoudiging, nood is aan een basisdecreet.

Dit ontwerp maakt een positieve discriminatie mogelijk, zowel voor kleine als voor middelgrote ondernemingen. Dat werd ook vermeld in de memorie van toelichting. Dat betekent echter nog niet dat er echt aandacht zal besteed worden aan de kleine ondernemingen. Overigens zou het nieuwe decreet de wet van 1978 opheffen, waarin aparte richtlijnen werden uitgewerkt voor de kleine ondernemingen, met minder dan 50 werknemers.

Wij hadden in onze tekst gesteld dat ook fiscale maatregelen een vorm van steun konden zijn. In deze tekst werden echter geen fiscale maatregelen opgenomen. Het begrip 'belastingfaciliteit' is in tegenstelling tot de tekst waarover de SERV adviseerde (artikel 3) verdwenen.

We zegden ook dat er bijzondere aandacht moet zijn voor starters en overnemers. De tekst zegt dat de starters in principe een aanvraag moeten indienen voor de uitvoering van het project. De indiener van het project dient echter al een onderneming te zijn. Daarom vragen we ons af of er geen probleem zal zijn met de concrete uitwerking.

In de voorliggende tekst is er in artikel 6 een korte passage over de overname van bedrijven. Als ik het goed begrijp gaat dat echter alleen over bedrijven die bedreigd zijn met sluiting. Wij menen dat een kaderdecreet alle mogelijkheden moet openlaten. Ook de ondersteuning van familiale overdrachten moet mogelijk zijn.

We gaan ervan uit dat de administratieve eenvoud voor het grootste deel bepaald wordt door de uitvoeringsbesluiten. We stellen echter vast dat ook het ontwerp van decreet een aantal detailkwesties wil vastleggen. Ik denk bijvoorbeeld aan de regeling dat de arbeidsplaatsen gedurende vijf jaar behouden dienen te blijven. Ik begrijp dat men een dergelijke bepaling in de tekst wil opnemen om misbruiken te voorkomen. Dat betekent echter wel dat men strenger optreedt tegenover kleine ondernemingen dan nu het geval is.

Onze bron over het call-systeem is het Actieplan Ondernemen. Op basis van deze informatie hebben we een drietal bezwaren tegen het systeem. Vooreerst impliceert deze formule een gebrek aan rechtszekerheid. Dat werd hier al meermaals gezegd. Verder is er een belangrijke communicatiekloof voor de kleine bedrijven. Als er telkens andere procedures worden gehanteerd, duurt het lang eer de maatregelen doordringen tot de kleine bedrijven.

Ten slotte menen we dat de beoordeling niet te sterk mag gebaseerd zijn op financiële criteria zoals het falingspredictiemodel. Die verschillen immers nogal sterk van de ene sector tot de andere. We hebben het ook moeilijk met de aparte benadering van grote projecten die daarnet werd verdedigd. We vragen ons af waarom sommige bedrijven niet zouden moeten meedoen aan wedstrijden en andere wel.

Unizo zou daar een aantal van zijn prioriteiten willen tegenover stellen. Het eerste en het tweede punt waren ook al opgenomen in het pakt van Vilvoorde. Starters moeten meer aan bod komen, zelfs meer dan nu het geval is. Groeibedrijven moeten extra ondersteund worden. In de problematiek van de zonevreemde bedrijven is er vooruitgang geboekt, maar toch zullen sommige bedrijven moeten verhuizen. Onze derde prioriteit is ondersteuning van herlocalisatie.

Ook ondersteuning inzake ICT kan interessant zijn. Daarvoor verwijzen we naar het Waals decreet op de ondersteuning van websites dat op 11 juli jongstleden in het Belgisch staatsblad werd gepubliceerd. Het ontwerp van decreet verwijst ook naar rampsituaties. Het veiligheidsaspect is met de gebeurtenissen van de laatste maanden zeer belangrijk geworden. Het moet mogelijk zijn iets te doen voor veiligheidsinvesteringen zoals de bescherming tegen overvallen. We denken ook aan steun bij hinder door openbare werken.

Is dat alles onmogelijk met een call te organiseren? Dat weet ik niet: what's in a call? We zijn in elke geval niet voor een wedstrijdformule. Het beleid zou duidelijke criteria moeten bepalen, waardoor een ondernemer vanachter zijn pc kan te weten komen of hij al dan niet voor steun in aanmerking komt. Een call kan daartoe een instrument zijn maar een precisering van de terminologie is van groot belang.

Een call is trouwens maar één element in de uitvoering van dit decreet. Ook de adviescheques die er aankomen, zijn zeer belangrijk. Het duurt overigens lang eer goede maatregelen als opleidingscheques op het terrein gedynamiseerd worden. We pleiten ook al sinds 1999 voor het dynamiseren van risicokapitaal. In wat nu voorligt, zie ik daarvoor geen fiscale stimulans.

Volgens ons is er nood aan één economisch ondersteuningdecreet voor de bedrijven. Hou de kapstok zo ruim mogelijk om goed te kunnen inspelen op nieuwe initiatieven.

De heer Jacques Laverge : U blaast koud en warm. Het investeringssysteem kent nu eenmaal zijn beperkingen. U bent ontgoocheld dat de beroepsorganisaties geen belangrijke rol spelen en betreurt dat bijna alle financieringsaanvragen via een financiële instelling passeren. Het verrast me dat u dat als een probleem beschouwt.

In een call-systeem kan het beleid in zijn beoordelingscriteria precies een aantal prioriteiten uitbouwen waarvoor u pleit. Wat beschouwt u dan als een onvolmaaktheid in de beoordeling?

Het is toch normaal dat de overheid middelen heeft om punctueel in te grijpen in belangrijke maatschappelijke en economische investeringen en die apart beoordeelt. Qua patronale solidariteit scoort u niet hoog.

Uw opmerkingen over artikel 6 vind ik wel terecht. Ik zal een amendement indienen om daaraan tegemoet te komen.

De heer Johan Bortier : Ik spreek vanuit de praktijk. Ondanks onze jarenlange inspanningen blijft er een kloof bestaan. Ik blijf bereid te onderzoeken hoe die verder kan overbrugd worden. Het is inderdaad jammer dat banken nog steeds zo'n belangrijke rol spelen in investeringsdossiers. KMO's vallen veel meer dan grote bedrijven terug op een rentetoelage.

De verschillende beoordelingscriteria die ik heb aangehaald, heb ik niet teruggevonden bij de administratie. Wij pleiten ervoor de criteria zo verfijnd te maken dat elke ondernemer op voorhand weet waar hij aan toe is en er geen beoordeling achteraf meer nodig is.

Er gaan grote bedragen naar dossiers van grote bedrijven. Wij zouden daar geen probleem mee hebben, moesten de middelen niet beperkt zijn.

De heer Eddy Schuermans : In de vorige legislatuur werd gebroken met de traditie om verlieslatende bedrijven te subsidiëren. Dat is een goede zaak. Hebt u echter niet de indruk dat men met dit ontwerp van decreet volledig in het andere uiterste vervalt ? Als de eerste ranking wordt gemaakt op basis van financiële performantie, vallen immers precies die doelgroepen waar u aandacht voor vraagt, uit de boot.

De heer Johan Bortier : Dat is een terechte opmerking. Alles hangt af van hoe de criteria worden ingevuld ; daar heb ik geen zicht op. Het was inderdaad niet goed geld te pompen in verlieslatende bedrijven maar het kan wel zinvol zijn die bedrijven te steunen die het wat moeilijk hebben en er met dat extra duwtje in de rug weer bovenop kunnen geraken.

De heer Roland Van Goethem : Het VEV verkiest lastenverlaging boven subsidiëring, u hebt de fiscale druk niet echt aangekaart. Wat denkt Unizo hierover ?

De heer Johan Bortier : Ik heb er niets over gezegd omdat er niets over terug te vinden is in het ontwerp van decreet. Dat vinden wij trouwens bijzonder jammer : Vlaanderen is minstens voor een stuk bevoegd en zou die opening moeten aangrijpen. Ook wij geven de absolute voorkeur aan fiscale ondersteuning, hoewel dat voor starters geen optimale maatregel is.

De heer Jan Laurys : Gaan bedrijven door de procentuele subsidie van de loonkost niet geneigd zijn mensen met een hoger loon in dienst te nemen ?

De heer Johan Bortier : We hebben gepleit voor de twee systemen : het forfaitaire en het procentuele. Bij de uitvoering moet in de mogelijkheid van beide systemen voorzien worden.

De voorzitter : Koestert Unizo een echte aversie tegen het call-systeem of vreest de unie dat dit aanleiding zal geven tot subjectieve beoordelingen ? Heeft Unizo een voorkeur voor een van beide systemen ? Of is ze voorstander van een tussenoplossing ?

De heer Johan Bortier : Het huidige systeem is zeker niet ideaal en vraagt om aanpassingen. Wat de nadelen zijn van het nieuwe systeem heb ik hier al vermeld. Ik wijs nog eens op de rechtsonzekerheid en op de administratieve rompslomp. Bedrijven worden verplicht een dossier op te stellen zonder dat ze weten of ze daadwerkelijk in aanmerking zullen komen. Er is zeker ruimte voor een tussenoplossing, maar het belangrijkste is dat bedrijven garanties krijgen.

4. Uiteenzetting door mevrouw Katrien Penne, secretaris van de Federatie voor Vrije en Intellectuele Beroepen (FVIB)

Mevrouw Katrien Penne : De uitnodiging in deze commissie is een belangrijk signaal voor de sector van de vrije beroepen. We zijn ervan overtuigd dat het een historische vergissing was om de vrije beroepen van het toepassingsgebied van het economische ondersteuningsbeleid uit te sluiten. We hebben nergens overtuigende argumenten gevonden om deze uitsluiting te verantwoorden. De FVIB heeft steeds de economische betekenis van het vrije beroep benadrukt.

De vraag over welke sector ik het hier heb, is moeilijk te beantwoorden. Er is immers geen positieve juridische definitie van wat een vrij en intellectueel beroep is. De wetgever maakt in zijn omschrijving steeds gebruik van negatieve omschrijvingen. Het gebrek aan deze definitie bemoeilijkt de discussie. De federatie verwijst daarom steeds naar de gemeenschappelijke kenmerken van de vrije beroepen : de permanente opleiding en vorming, de persoonlijke verantwoordelijkheid, de onafhankelijke positie, het volgen van deontologische voorschriften en reglementeringen, de vertrouwensrelatie met de cliënt en het vervullen van een brugfunctie tussen burger en overheid.

De FVIB is een Vlaamse interprofessionele koepel, die de spreekbuis is van achttien samenwerkende representatieve beroepsorganisaties, orden en instituten. Het vrije beroep is werkzaam in vijf sectoren : de juridische beroepen, de economische beroepen, de medische beroepen, de bouwkundige beroepen en de intellectuele diensten.

De economische betekenis van het vrije beroep in Vlaanderen kan moeilijk verkeerd worden ingeschat.

Een op vijf zelfstandigen heeft een vrij beroep, het gaat in totaal om 85.212 personen. Zij vormen de snelst groeiende groep zelfstandigen en worden geconfronteerd met hogere starterkosten dan andere zelfstandigen.

Zij laten zich intussen ook als werkgever niet onbetuigd. Steeds meer mensen worden tewerkgesteld door vrije beroepen. Er zijn ongeveer 85.000 jobs in Vlaanderen bij de vrije en intellectuele beroepen.

Een op vijf zelfstandigen heeft een vrij beroep. Volgens de cijfers van de RSVZ op 31 december 2001 ging het om 17 procent van de 489.542 zelfstandigen. Brussel wordt in deze cijfers buiten beschouwing gelaten. De vrije beroepen zijn ook de snelst groeiende groep zelfstandigen. Tussen 1991 en 2001 kenden zij verhoudingsgewijs een groei met 53 procent. Het aantal zelfstandigen nam in die periode toe met 15 procent.

De vrije beroepen kennen relatief hogere starterkosten, zo kunnen we afleiden uit de grafiek van de evolutie van het gemiddelde inkomen tijdens de beroepsloopbaan. Pas op de leeftijd van 45 tot 50 jaar bereikt hun gemiddelde inkomen de hoogte van het gemiddelde inkomen van andere zelfstandigen. De piek op latere leeftijd, van 55 tot 60 jaar, kan worden verklaard door de inspanningen om de problematische start goed te maken.

Vrije beroepen zijn ook betekenisvolle werkgevers. Het is moeilijk om hierover statistische gegevens te verschaffen, aangezien er geen limitatieve lijst voorhanden is van al degenen die op die lijst van vrije beroepen moeten fungeren. De federatie houdt zich daarom zelf bezig met de verwerking van gegevens en doet haar best om vergelijkbare cijfers te vinden. De tewerkstelling bij de vrije beroepen in Vlaanderen is de laatste tien jaar duidelijk toegenomen. De grafiek die ik toon, heeft zowel betrekking op de vrije als dienstverlenende beroepen.

In 2000 waren er 18.380 personen werkzaam in de medische beroepen, meteen onze grootste subsector. 12.737 waren aan het werk in economische beroepen, 16.994 in bouwkundige beroepen en 8.501 in juridische beroepen, meteen onze kleinste subsector.

Waarom geldt het economische ondersteuningsbeleid niet voor vrije beroepen ? De wet van 4 augustus 1978 richtte zich niet tot de vrije beroepen. Voor expansiesteun kwamen enkel die vrije beroepen in aanmerking die rechtstreeks verband hielden met de economische activiteit van een KMO. In de praktijk betekende dit dat enkel expansiesteun kon worden verkregen voor economische en bouwkundige vrije beroepen. Objectieve argumenten om de uitsluiting van andere vrije beroepen te verantwoorden, waren er niet.

Een eerste opening werd gemaakt met de richtlijn van 1 november 1998, waarin werd bepaald dat de administratie een uitzondering kan maken op de principiële uitsluiting van vrije beroepen voor een starters- en inbreidingssteun, mits een gemotiveerd advies. Dit jaar werd van start gegaan met de opleidingscheques, een systeem waarbij gewerkt wordt met een lijst van sectoren die in aanmerking komen.

De medische vrije beroepen werden opnieuw uitgesloten. Volgens het ontwerp dat hier nu wordt besproken, zal de regering de sectoren bepalen die in aanmerking komen voor steun. Onze federatie hoopt dat zij deze keer de boot niet zal missen.

De Federatie voor Vrije en Intellectuele Beroepen pleit meer dan ooit voor de toepassing van het economisch ondersteuningsbeleid op de vrije beroepen. Conform de uitspraken van het Europees Hof van Justitie en het Hof van Cassatie moeten vrije beroepen als zelfstandige ondernemers worden beschouwd voor de mededingingswetgeving. Zij zijn kenniswerkers die zich permanent moeten bijscholen.

Vrije beroepen worden ook steeds meer risicovolle ondernemingen. Mondige cliënten kiezen natuurlijk altijd voor de beste. De vrije beroepen moeten zich door de evolutie van de maatschappij ook anders gaan organiseren. Het belang van de nieuwe technologieën is voor hen zeer groot en zij hebben nood aan schaalvergroting. Voor onze federatie is het duidelijk dat vrije beroepen meer dan ooit ondernemers zijn.

Wij illustreren dit tot slot met een kort overzichtje in cijfers. Meer dan zes op tien vrije beroepen onderschrijven de stelling dat voor een specifiek beroep schaalvergroting nodig is. Bijna alle vrije beroepen onderschrijven dat blijven enkel kan mits permanente vorming. In drie vierden van de kantoren en praktijken van vrije beroepen beschikt men over een PC-netwerk, en meer dan acht op tien kantoren en praktijken van het vrije beroep maken gebruik van e-mail en internetaansluiting.

Deze illustratie is belangrijk omdat ze bewijst dat de tak van de vrije beroepen wel degelijk een zeer moderne bedrijfstak is waarbij nieuwe technieken een rol spelen in het bedrijfseconomisch resultaat.

In de aanhef van het ontwerpdecreet dat voorligt staat dat KMO's te kampen hebben met diverse problemen. Ik hoop dat ik u met mijn betoog overtuigd heb dat dit ook geldt voor de vrije beroepen en dat ook zij meer dan ooit nood hebben aan investeringssteun.

De heer Jacques Laverge : Dat de mensen in de dienstensector ook ondernemers zijn kan ik alleen maar beamen. Ik heb begrepen dat u het opnemen van de vrije beroepen in dit ondersteuningssysteem als een positieve zaak beschouwt. Mijn deductie uit uw betoog is dat u het call-systeem ook als positief evalueert.

Mevrouw Katrien Penne : Ik wilde enkel naar voren schuiven dat de vrije beroepen evenzeer tot het toepassingsgebied van het economisch ondersteuningsbeleid behoren. Vrije beroepen zijn sowieso kleinschalige ondernemingen. Zij zijn in die zin evenzeer vatbaar voor de problematiek die door UNIZO naar voor werd geschoven. Vrije beroepen vormen ook een zeer heterogene groep waarbij het zeer moeilijk is specifieke situaties te vergelijken, zelfs binnen die sector.

Indien er met dit nieuwe decreet een volwaardige opening komt naar vrije beroepen juichen wij dit alleen maar toe.

De voorzitter : Uw oproep is dus om als sector erkend te worden in het kader van de nieuwe wetgeving zonder dat u zich uitspreekt over het systeem dat zal worden toegepast.

Mevrouw Katrien Penne : Correct.

5. Uiteenzetting door de heer Pol Verhaegen, directeur van de Dienst Investeren in Vlaanderen (DIV)

De heer Pol Verhaegen : DIV heeft als missie het aantrekken van buitenlandse investeringen naar Vlaanderen. Wij zitten in een integratieproces binnen de nieuwe toekomstige instelling FIT (Flanders Investment and Trade).

Ik wil u tijdens deze hoorzitting onze appreciatie en evaluatie kenbaar maken omtrent de voorliggende teksten betreffende de expansiesteun.

Deze nieuwe regelgeving beantwoordt aan drie relevante vaststellingen : de inpassing in de Europese regelgeving en de daaruit voortvloeiende normconformiteit, de samenvatting van oude en nieuwe regelge-

ving in één geheel, en ten slotte de flexibiliteit in toepassing door het maximaal responsabiliseren van het Vlaamse Executive-niveau.

Dit laatste element is wat ons betreft het belangrijkste. De actiemogelijkheden worden daardoor namelijk snel en efficiënt realiseerbaar inzake hun toepassing.

Als hoog-gevoelig voor onze werkzaamheden beschouwen wij de investeringssteun voor ondernemingen, de investeringssteun voor ecologie, de steun voor studies en advies, en de steun voor opleiding.

In mindere mate belangrijk voor de activiteit die wij voeren, beschouwen wij de steun voor aanleg van bedrijfsterreinen, de steun voor saneringen van brownfields, de verwerving van gronden, de steun aan ondernemingen in rampspoed en crisis, en de reddings- en herstructureringssteun.

Deze vier laatste vormen van steun betreffen ons enkel in het kader van voor- en nazorg. Deze visie past geheel in de samenwerkingsmogelijkheden tussen FIT en de toekomstige Huizen van de Economie belast met nazorg.

Wij, via onze netwerken werkzaam in het buitenland, (de Verenigde Staten, Azië en Europa) lijden wel eens aan overschatting ten aanzien van het bestaan van dergelijke expansiemaatregelen. Onze ervaring is dat kwaliteitsfactoren als personeelsbeschikbaarheid hier te lande, klantenaanwezigheid voor een buitenlandse investering hier in Vlaanderen, het bestaan van kenniscentra in dit land en de centrale ligging van Vlaanderen in Europa vaak veel relevanter zijn dan wij denken.

In verband met het voorliggende ontwerp van decreet willen wij nog twee aanvullende elementen voorstellen. Wij denken dat het mogelijk is die nog in het decreet op te nemen vermits het hier slechts om een kaderdecreet gaat. Wij zouden willen aansturen op een bindend engagement vanwege de overheid ter gelegenheid van negotiatieprocedures en tevens op een voldoende flexibiliteit. De periodieke enveloppes mogen niet het risico inhouden dat goede dossiers verloren zouden gaan door het feit dat de enveloppe op zijn eind gaat of net afgelopen is.

De DIV beschouwt dit ontwerp van decreet als gunstig omdat het de mogelijkheid schept om de beslissingen in het buitenland te beïnvloeden. Door dit kaderdecreet zou het Vlaamse executive-niveau geresponsabiliseerd worden. Daardoor zou een snelle bijsturing mogelijk worden.

De heer Eddy Schuermans : In het ontwerp van decreet wordt op basis van buitenlandse studies aangegevoerd in welke mate het ondersteuningsbeleid beslissend kan zijn voor het binnenhalen van buitenlandse investeringen. In drie vierden van de gevallen was de subsidie doorslaggevend of speelde ze toch een belangrijke rol. Zullen buitenlandse investeerders niet afhaken indien ze onderworpen worden aan een competitie met andere bedrijven ?

De heer Pol Verhaegen : De DIV is het eens met het gevoerde beleid. We kunnen aanvaarden dat het systeem zich uitspreekt over de wenselijkheid van bepaalde types van ondernemingen en dat het daar een kwalificerende weging tussen de kandidaten aan toevoegt. De beleidsbrief van minister Gabriëls heeft de focussectoren bepaald.

De heer Eddy Schuermans : De DIV vindt het dus goed dat er, los van de criteria rond ecologie en innovatie, een ranking zou worden gemaakt tussen de bedrijven op basis van hun financiële performantie. Zou dat geen rem zetten op de investeringen ?

De heer Pol Verhaegen : Nee, we vinden dat een goed systeem. Het decreet moet weliswaar voorzien in de nodige criteria.

De heer Eddy Schuermans : Dat antwoord verrast me, maar het is duidelijk.

De heer Jacques Laverge : De DIV heeft duidelijk gesteld dat de beslissingscriteria vaak anders zijn dan wij denken. De financiële expansiesteun zou niet het belangrijkste beslissingscriterium zijn. Toch vernemen we soms in de pers dat bepaalde bedrijven de expansiesteun in de verschillende landen met elkaar vergelijk-

ken en op basis daarvan een beslissing nemen. Is de financiële expansiesteun dan een belangrijk besliscriterium of doen die bedrijven alleen een poging om maximaal van overheidssteun te profiteren ?

De heer Pol Verhaegen : Op die vraag kunnen we niet echt antwoorden. Ons cliënteel in het buitenland is zeer heterogeen. Soms gaat het om kleine investeringen die werden ontwikkeld vanuit marktstrategische overwegingen. Soms creëren belangrijke bedrijven de situatie waarop de heer Laverge doelde.

Het werkterrein van de DIV speelt zich af in het continuüm tussen beide polen. Bepaalde situaties moeten door de overheid gecounterd worden.

Bij belangrijke investeringsbeslissingen moet de overheid in staat zijn tot een bindend engagement. Anderzijds blijven de ligging van Vlaanderen, de aanwezigheid van klanten of het bestaan van kenniscentra belangrijke elementen in de strategische beslissing tot investeren. De zorg voor het behoud van kenniscentra en voor de beschikbaarheid van personeel is daarom van groot belang.

De heer Jacques Laverge : De heer Verhaegen zegde dat de termijnen van de call-systemen tot problemen kunnen leiden.

De heer Pol Verhaegen : Als er een periodiciteit zou gehanteerd worden bij het toekennen van de enveloppes, dan dreigen bepaalde bedrijven uit de boot te vallen. Wij hebben immers geen vat op de agendasetting van internationale bedrijven. In die wereld gaat alles zeer snel. Bij het uitwerken van de uitvoeringsbesluiten moeten men daarvoor aandacht hebben.

De heer Jan Laurys : De heer Verhaegen maakte een ernstig voorbehoud bij het call-systeem. Hij stelde dat er voldoende flexibiliteit moet worden ingebouwd. Welke timing hanteren de bedrijven eigenlijk ? Ik heb de indruk dat de meeste investeringen vrij plots gebeuren. Het call-systeem lijkt echter uit te gaan van een goed georganiseerd beslissingsproces.

De heer Pol Verhaegen : De fase van de beslissing en van de uitvoering van de beslissing kan vrij lang duren. Op het ogenblik dat er een strategische beslissing wordt genomen, moet de overheid aan de bedrijven wel een valabel voorstel kunnen doen.

De heer Eric Van Rompuy : Er is een groot verschil tussen greenfieldinvesteringen en uitbreidingsinvesteringen van multinationals. Er zijn heel wat elementen die er toe bijdragen dat een buitenlandse investeerder met een nieuw project start, expansiesteun is er daar maar één van : hij kijkt ook naar de hoogte van sociale lasten en van de van vennootschapsbelasting en naar de beschikbaarheid van bedrijfsruimte en gekwalificeerd personeel.

De jongste jaren zijn heel veel nieuwe investeringen echter uitbreidingsinvesteringen. Daarvoor speelt expansiesteun in de hoofdkwartieren van de multinationals wel een competitieve rol. Zo hield Ford drie jaar geleden wel degelijk rekening met de Vlaamse investeringssteun van meer dan 1 miljard frank bij de keuze tussen Groot-Brittannië of Vlaanderen om uit te breiden. Maar moeten we elk belangrijk dossier dan uit het call-systeem lichten omwille van de rechtszekerheid ? We zitten met heel wat buitenlandse investeringen. Volvo, Ford en Opel zijn samen al goed voor 70 miljoen euro per jaar. Vraag is : wat imputeert men in die call : de principiële toezegging van het volledige pakket gedurende 3 of 4 jaar of enkel wat in een bepaald jaar moet betaald worden ? Misschien zou het goed zijn mocht de heer Ampe ons nog eens precies de techniek van de call kunnen uitleggen.

De heer Verhaegen had het over een bindend engagement van de overheid en voldoende flexibiliteit van periodieke enveloppes, om zeker de goede dossiers niet te missen. Beide elementen vind ik niet terug in dit systeem, tenzij men het gaat uithollen. Maar dat gaat dan weer ten koste van de binnenlandse investeringen en onze eigen KMO's.

De heer Pol Verhaegen : Ik kan hierop geen pasklaar antwoord geven. Ik vond het wel nodig om onze opmerkingen hier mee te delen : bij de verdere procedurele afhandeling moet men oog hebben voor beide elementen omdat ze een getuigenis zijn van ons werkterrein : de internationale markt. Wat u voorstelt, is

een mogelijke oplossing. Het is aan de diensten om bij het uitschrijven van de uitvoeringsteksten de meest adequate oplossing uit te werken.

De voorzitter : Het is opvallend dat de twee hoofdrolspelers van de toekomstige gebruikers van het call-systeem zich daarover negatief uitlieten, terwijl de vertegenwoordigers van de administratie – de toekomstige aanbieders – positief waren. Ziet u daar een verklaring voor ?

De heer Pol Verhaegen : De toekomstige gebruikers die wij hebben, zijn geen lid van de organisaties waar u op doelt. Mijn getuigenis is gevoed door onze vertegenwoordigers op de buitenlandse markten. Zij hebben een evaluatie gemaakt van de gebruiksvriendelijkheid, – mogelijkheid en sterkte van het dossier dat moet ontwikkeld worden.

De voorzitter : We hadden dus eigenlijk de multinationals moeten uitnodigen.

6. Uiteenzetting door de heer Bernard De Potter, Instituut voor de Aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie in Vlaanderen (IWT)

De heer Bernard De Potter : Het IWT behandelt geen investerings- maar innovatiedossiers. Eén van zijn opdrachten is de financiering van bedrijfsprojecten voor onderzoek en ontwikkeling. Dat gaat in principe met een open loket. Dat is er voor bedrijven uit alle industriële sectoren ; er zijn ook internationale projecten in Eureka-verband en er is een bijzondere aandacht voor de KMO's.

In 2001 behandelden we 125 projecten voor onderzoek en ontwikkeling op initiatief van -meestel onderzoeksintensieve – bedrijven, met een totale steun van bijna 40 miljoen euro ; de behandelingstermijn daarvoor ligt wettelijk vast op 76 werkdagen. Eureka zijn grotere projecten in internationale context, voornamelijk in de micro-elektronica. Er zijn er 33 aangevraagd in 2001. Op vraag van de Vlaamse regering doen we bijzondere inspanningen voor het KMO-programma.

Vanaf 1 april vorig jaar zijn, op vraag van minister Van Mechelen, een aantal fundamentele wijzigingen doorgevoerd. Het aantal aanvragen stijgt zeer sterk, van 216 vorig jaar tot ongeveer 400 dit jaar. Het gaat om kleinere projecten, waarvoor we de behandelingstermijn korter proberen te houden : tot 20 werkdagen.

Een tweede systeem dat het IWT hanteert, is het oproepsysteem, gericht op de financiering van projecten van onderzoekscentra en intermediairen. Het gaat om strategisch basisonderzoek aan de universiteiten, het fonds dat projectmatig wetenschappelijk onderzoek aan de hogescholen ondersteunt, doctoraats- en postdocbeurzen en, sinds vorig jaar, ook de steun aan de Vlaamse innovatiesamenwerkingsverbanden : collectief onderzoek, technologische adviseerdiensten, subregionale en thematische samenwerkingsverbanden.

Het grootste volume aan projecten wordt ingenomen door specialisatiebeurzen, 551 in 2001, die we verwerken op twee tot drie maanden tijd. Als we het over expansiesteun hebben, spreken we natuurlijk over een heel andere orde van grootte.

Waarom hebben we in het ene geval gekozen voor een openloket- en in het andere voor een call-systeem ? In een open loket moet men een dossier absoluut kunnen beoordelen. Dat vergt enige dieptewerking. Dat is belangrijk voor heterogene groepen omdat die moeilijker onderling vergelijkbaar zijn. Het systeem sluit ook beter aan bij de innovatiecyclus van bedrijven en het biedt de administratie een continue werkorganisatie. Het open loket is ideaal als er geen budgetbeperking is.

In het oproepsysteem is er een relatieve beoordeling : dossiers onderling vergelijken en rangschikken is eenvoudiger. We doen daarvoor een beroep op externe experts. Dat systeem gaat iets sneller en is geschikt voor homogene doelgroepen als universiteiten of onderzoekscentra omdat het aansluit op hun programmatie. Zij voeren een langetermijnpolitiek. Het bezorgt de administratie wel enorme piekmomenten die zich afvlakken naarmate er regelmatig oproepen zijn. Ik vermoed dat één piek per jaar voor problemen zal zorgen als men geen tijdelijke medewerkers kan aanwerven.

Wie kan steun aanvragen ? Alle bedrijven uit het Vlaams Gewest die een rechtspersoon hebben. Dat laatste houdt verband met de valorisatie van de innovatie : de onderzoeksresultaten moeten immers in een bepaalde rechtspersoon gevaloriseerd worden. Wij werken altijd met een generieke oproep : geen enkele sector is bevoordeeld.

Welke activiteiten komen in aanmerking ? O&O-activiteiten waarbij in de evaluatie het project altijd centraal staat. Is het innovatief ? Zijn er valorisatiemogelijkheden ? Elk project wordt natuurlijk uitgevoerd door een bedrijf of organisatie. De bedrijfskenmerken spelen enkel een rol in de evaluatie omdat we geen projecten steunen van bedrijven die het eigen aandeel niet kunnen betalen.

De steunpercentages werden vastgelegd door de Europese Commissie. Er is toch enige selectiviteit omdat de generieke steunpercentages in bepaalde gevallen dankzij een beslissing van de Vlaamse regering met 10 procent verhoogd kunnen worden. Het betreft hier projecten voor KMO's, activiteiten in de lucht- en ruimtevaart, activiteiten in een internationale context en activiteiten voor duurzame ecologische ontwikkeling.

Het vernieuwde O&O-besluit op basis van het innovatiedecreet van 1999 voerde een zekere administratieve vereenvoudiging door voor de KMO's en de gewone bedrijven.

Hoe werkt het IWT concreet ? Ik zal niet ingaan op het oproepsysteem, maar wel over de openloketfunctie van het IWT. Eerst wordt de ontvankelijkheid van het project onderzocht. Elk project wordt besproken met een adviseur. Dat neemt één dag in beslag. Vervolgens beoordeelt een college van externe deskundigen elk dossier op basis van zijn wetenschappelijke en technologische kwaliteiten en op basis van zijn valorisatiepotentieel.

Ten slotte besluit de raad van bestuur of steun wordt toegekend. Voor gewone bedrijfsprojecten wordt binnen een termijn van 75 werkdagen beslist. Voor KMO-projecten beslist het directiecomité van het IWT binnen de twintig werkdagen.

De projecten worden geëvalueerd op twee assen : de wetenschappelijk-technologische as en het valorisatiepotentieel. Het wetenschappelijk-technologische aspect van elk dossier wordt gequoteerd met een A, B+, B- en C. B+ is voor projecten van een aanvaardbaar niveau. B- voor projecten met een zwak aspect. C betekent dat het project niet gesteund kan worden. De valorisatiekansen worden op analoge wijze gequoteerd. Projecten die op alle subcriteria minstens 'goed' scoren, krijgen een A.

Nadat beide scores zijn samengebracht, brengen we de projecten in vier categorieën onder. Categorie 1 betekent dat het project steun krijgt voor twee jaar, los van het budget. Vooraf schatten we in hoeveel projecten in die categorie terecht zullen komen. Categorie 2 betekent dat het project ten minste tijdens het eerste jaar steun krijgt. Ze kunnen zeker van start gaan. Op het einde van het jaar leggen we de middelen voor het tweede jaar vast, indien de budgettaire ruimte dit toelaat. Categorie 3 betekent dat het project pas steun krijgt als er voldoende middelen over zijn op het einde van het jaar. De eerste twee categorieën hoeven zich geen zorgen te maken. Categorie 4 krijgt geen steun. We werken dus met een open oproep waarin enkele buffers zijn ingebouwd.

De Vlaamse overheid kan door middel van prioritaire projecten klemtonen leggen in haar economische beleid. Dat betekent dat projecten, behalve die van categorie 4 van categorie kunnen verhogen. De prioritaire projecten zijn samenwerkingsverbanden, KMO-onderzoek en duurzame technologische ontwikkeling.

We steunen uiteraard alleen maar innovatieve initiatieven en geen investeringsdossiers. Daarvoor zorgt de administratie Economie. Pas als we merken dat men het eigen aandeel niet kan financieren leggen we bijkomende voorwaarden op zodat we er zeker van zijn dat het project uitgevoerd kan worden. De steun moet immers zinvol gebruikt worden. De slaagkansen van de ingediende projecten is relatief hoog en bedraagt 80 procent.

Eenmaal een project is goedgekeurd, wordt een overeenkomst afgesloten. De steun wordt uitbetaald in voorschotten waardoor er geen liquiditeitsproblemen kunnen rijzen. De definitieve subsidie wordt pas op het einde bepaald. De overeenkomst is een middelen- en een valorisatieverbintenis. We gaan na of de middelen ingezet worden voor het overeengekomen innovatieve doel. Er zijn wel specifieke voorwaarden voor

bedrijven waarvan de O&O-afdeling in Vlaanderen gevestigd is en de productie geheel of gedeeltelijk in het buitenland. Bij valorisatie in het buitenland eisen we altijd een minimale return naar Vlaanderen.

Vanaf wanneer steunt het IWT innovatietrajecten ? Elk project dat steun krijgt, krijgt dat vanaf de maand dat het project werd ingediend. Als we een oproep doen op 1 maart, die afsluiten op 1 oktober en op 1 december beslissen dan krijgt de aanvrager die een goedgekeurd project indiende in april, steun voor de periode vanaf april.

De heer Eddy Schuermans : In het openloketsysteem is er meer dieptewerking en een grondiger administratief onderzoek nodig dan in het callsysteem. In het callsysteem maakt men eerst een volgorde waarna wordt nagegaan of de dossiers voldoen aan een aantal criteria. Ik heb de indruk dat het callsysteem daarop meer administratief werk met zich zal brengen. In het openloketsysteem maakt men toch geen ranking.

De heer De Potter : Stel dat een oproep morgen wordt afgesloten, dan weet ik uit ervaring dat we morgen pas de dossiers zullen ontvangen. Bovendien weten we nu al wanneer we klaar moeten zijn en wanneer de raad van bestuur zal beslissen.

Per definitie kunnen we uitrekenen hoeveel tijd we daaraan kunnen besteden. Als men in een oproepsysteem zit met grote aantallen, gaat men de zaak veel vlugger afhandelen. Het is onmogelijk om met een oproepsysteem dossiers ten gronde uit te spitten.

Bij een vlugge screening kan men zeker met een oproepsysteem werken. Als men een groot aantal complexe dossiers op een beperkte tijd moet behandelen, dan krijgt men een kwaliteitsprobleem.

De heer Eddy Schuermans : Is een callsysteem met een wedstrijdformule vraagt dat per definitie niet een grondige behandeling, aangezien men zaken tegenover elkaar moet afwegen ?

De heer De Potter : Voor een expert is het gemakkelijker te zeggen dat 9 groter is dan 8 en dat 4 groter is dan 3, dan te stellen dat het dossier 7/10 waard is want dan moet men een absolute quotering geven, terwijl het andere een vergelijking is op basis van duidelijke criteria.

7. Uiteenzetting door de heer Geert Canaerts, vertegenwoordiger van het ABVV

De heer Geert Canaerts : Volgens onze visie moet de overheid zorgen voor een omgevingsbeleid, eerder dan te mikken op individuele bedrijfs ondersteuning. Investerings door de overheid moeten ten goede komen aan de ontwikkeling van een hele streek, eerder dan van individuele bedrijven. Dergelijke investeringen hebben een sterker effect op de economische structuur van de regio. In het algemeen kunnen we stellen dat er met dit ontwerp van decreet nog te weinig wordt ingespeeld op onze verwachting om bedrijfsgerichte steun zoveel mogelijk te heroriënteren naar omgevingssteun die aan meerdere bedrijven ten goede komt. Zo zou ook het steunen van bijvoorbeeld vervoersplannen van bedrijventerreinen in aanmerking moeten komen voor economische ondersteuning.

Toch heeft ook het economische ondersteuningsbeleid zijn plaats in het algemeen economische beleid. We onderschrijven de doelstelling van het ontwerp van decreet om steun te verlenen aan projecten die passen in het ruimtelijk economische beleid en het ondernemingsbeleid met aandacht voor ecologie, sociale en economische aspecten, duurzaamheid, innovatie en kennisbevordering.

Gezien het toenemende belang van opleiding in onze kenniseconomie en de gevolgen van het Kyoto-protocol zijn de opleidingssteun en de ecologiesteun dan ook voor ons de prioriteiten binnen dit budget.

Het beschikbare budget moet wel a- cyclisch en het liefst zelfs anticyclisch zijn, zodat in hoogconjunctuur de aanvragen het budget niet overstijgen en in laagconjunctuur een stimulerende werking uitgaat van verhoogde steun. Wel moet een zeker minimumsteunniveau gegarandeerd worden aan de bedrijven.

In het algemeen vinden we het positief dat met het ontwerp van decreet een einde wordt gesteld aan de ge-fragmenteerde wetgeving die momenteel geldt, en dat hiermee vereenvoudiging en transparantie van de regelgeving wordt nagestreefd en dat de wetgeving aangepast wordt aan de Europese regelgeving.

Wat de inhoud van het ontwerp van decreet betreft is het zeer moeilijk om de effecten ervan in te schatten aangezien de voorwaarden die vastgelegd worden in de uitvoeringsbesluiten de reële invloed zullen bepalen. Het is dan ook noodzakelijk dat we als sociale partner bij de uitvoeringsbesluiten betrokken worden door advisering langs de SERV.

De brede steunmogelijkheden voor ecologische investeringen vallen op in het ontwerp. Investeringen zullen zeer snel in aanmerking komen voor ecologiesteun, vermits vrijwel elke verbetering van product of productieproces een vermindering van energiegebruik, verminderd materiaalgebruik of vermindering van uitstoot meebrengt. We vinden het dan ook onaanvaardbaar dat de loutere aanpassing aan nationale normen die strenger zijn dan de Europese, subsidieerbaar is.

Ten slotte biedt het ontwerp van decreet tevens de mogelijkheid om het instrument van de meertewerkstellingssteun opnieuw in te voeren wanneer de economische omstandigheden daartoe aanleiding geven. Hoewel we het doel van deze maatregel niet in twijfel trekken, lijkt het ons efficiënter om bij de beoordelingscriteria in een callsysteem het element werkgelegenheid een belangrijk gewicht te geven bij de afweging tussen verschillende projecten en op deze manier de werkgelegenheid te bevorderen.

De voorzitter : Vindt het ABVV het callsysteem een goed systeem ter vervanging van het vorige ? Is het element van tewerkstellingselement voldoende aanwezig in het geheel van het callsysteem ?

De heer Geert Canaerts : We hebben geen probleem met het callsysteem op zich omdat het ervoor zorgt dat het economische ondersteuningsbeleid budgettair beheersbaar blijft.

Verder vind ik in de beleidscriteria weinig terug over tewerkstelling. Ik pleit ervoor dat het explicieter wordt opgenomen.

De voorzitter : Ik dank de sprekers en commissieleden voor hun interessante bijdrage.

De hoorzitting wordt gesloten om 17.24 uur.
